

مدیرعامل

شرکت سرمایه گذاری امید:
تغییر نقشه تجاری
ایران در حوزه انرژی

مدیرعامل شرکت متن:

تحریم‌ها نا امیدمان
نکرد؛ جسارت‌مان
بیشتر شد

ویژه افتتاح فاز ۱
طرح گوره-جاسک

طرح جاسک؛ نماد اعتماد به سازندگان داخلی

گفت و گوهایی با مدیرعامل شرکت سرمایه گذاری امید، مدیرعامل شرکت مهندسی و توسعه نفت، مدیرعامل سابق شرکت پتروامید آسیا، رئیس هیات مدیره پتروامید آسیا، مدیر پروژه طرح جاسک در شرکت پتروامید آسیا، مدیر امور مالی شرکت پتروامید آسیا، سرپرست کارگاه نیروگاهی جاسک، قائم مقام طرح انتقال نفت خام گوره به جاسک در شرکت مهندسی و توسعه نفت

ما جز با کار جهادی و کار انقلابی نخواهیم توانست این کشور را به سامان برسانیم. در همه بخش‌ها، کمر بسته بودن مثل یک جهادگر لازم است؛ این اگر بود، کارها راه می‌افتد. این اگر بود، بن‌بست‌ها باز می‌شود، شکافته می‌شود؛ کار فراوان، پُرحجم، باکیفیت، مجاهدانه و انقلابی. دیدار مقام معظم رهبری با کارگران در آستانه روز کارگر

دکتر حسن روحانی، رئیس جمهوری

پروژه گوره- جاسک راهبردی‌ترین طرح انرژی تاریخ ایران است. تمام کارهای احداث خط لوله نفت، از گوره تا جاسک، از بوشهر تا هرمزگان، ساخت تلمبه‌خانه‌ها و طراحی‌ها، همه به دست ایرانیان عزیز صورت گرفته است.

بیژن زنگنه، وزیر نفت

صادرات نفت از پایانه جاسک به‌عنوان استراتژیک‌ترین طرح دولت است. هیچ خط لوله‌ای به اندازه خط لوله گوره - جاسک به‌صورت کامل ایرانی نشده است. در اجرای خط لوله گوره - جاسک تلمبه‌های انتقال نفت ایرانی‌سازی شده‌اند، ما این کارهای بزرگ را آرام و بی‌سروصدا انجام دادیم.

محمد کاظم چقازردی، مدیر عامل بانک سپه

انتظارمان بر این است که هلدینگ امید بتواند خودجوش و با تکیه بر توان خود، مأموریت‌هایش را به پیش برده و مدیریت کند تا از دل امید به واسطه شرکت‌های تابعه، یک ساز موزون و نوای خوب بیرون بیاید که نشان می‌دهد تمامی شرکت‌ها در حال انجام امور و کارهای خود هستند.

مسعود کر باسیان، مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران

طرح ملی انتقال نفت خام گوره به جاسک بزرگ‌ترین پروژه صنعت نفت است. تولید شیرهای انتقال، الکتروپمپ‌های مورد نیاز، ساخت هزار کیلومتر خط لوله انتقال نفت در کنار ساخت مخازن، پایانه و گوی شناور در منطقه جاسک نشان‌دهنده عزم ملی برای به ثمر رسیدن این طرح بزرگ و راهبردی است.

زور تحریم

به توان داخلی ایران نرسید

صاحب امتیاز:
 شرکت پتروامید آسیا

سردبیر:
 محبوبه فکوری

فنی و هنری:
 هاله امینی، میلاد رفاقتی

ویراستار:
 زینب صادقی‌نژاد

نشانی:
 تهران، خیابان شریعتی،
 خیابان یخچال، خیابان
 کی‌نژاد، نبش کوچه
 قریب، پلاک ۳

شماره تماس:
 ۰۲۱۲۶۶۰۲۸۷۱
 ۰۲۱۲۶۶۰۴۳۶۱

پیمانکاران را تنها نگذاشتیم

۲۰

تاوه امیه

روشنی اقتصادی و صنعتی همزمان در سایه طرح ملی گزیده چاسک

۴۰

دیروز تا امروز صادرات نفت از چاسک

۴

صرفه جویی ارزی ۴۵ میلیون دلاری در سایه اعتماد به توان داخلی

بهنام امیری
معاون بازرگانی شرکت پتروامید آسیا

فاز زود هنگام پروژه احداث مخازن ده میلیون بشکه‌ای نفت خام در جاسک در آستانه راه‌اندازی است و مشارکت شرکت پتروامید آسیا و شرکت سرمایه‌گذاری امید به عنوان سرمایه‌گذار ساخت مخازن ذخیره‌سازی نفت خام در این پروژه توانسته‌اند سهمی در اجرای این پروژه عظیم و استفاده از توان سازندگان داخلی ایفا کنند. اما اجرای این پروژه نه تنها عاملی شد تا تولیدکنندگان توانمند ایرانی برای نخستین بار به ساخت تجهیزات اتی بپردازند که قبلاً گمان نمی‌کردند بتوانند وارد ساخت آن تجهیزات شوند، بلکه در بعد استراتژیک و ملی اتکای ایران به صادرات نفت خام از تنگه هرمز را کاهش می‌دهد و ایران با اجرای این پروژه می‌تواند از پایانه جاسک نیز نفت خام خود را صادر کند. راه‌اندازی این طرح توسعه سواحل مکران و توسعه صنایع پایین دستی صنعت نفت را نیز در منطقه در پی دارد به نحوی که با احداث مجتمع‌های پتروشیمی و واحدهای پالایشگاهی شاهد اشتغال و توسعه پایدار در این منطقه که از جمله مناطق کمتر توسعه یافته ایران محسوب می‌شود خواهیم بود، چرا که به دنبال ایجاد صنایع نفت در این منطقه سایر صنایع راهبردی نیز در کرانه مکران شکل خواهند گرفت، براساس برنامه ریزی‌های صورت گرفته قرار است به موازات توسعه حمل و نقل ریلی و احداث فرودگاه بین‌المللی، شهرک صنعتی ایران و چین و منطقه آزاد نیز در جاسک ایجاد شود که این یعنی جاسک در آینده قابلیت این را دارد که به هاب جدید انرژی در غرب آسیا تبدیل شود. ایجاد این هاب انرژی در این بخش از جغرافیای ایران سبب می‌شود تا کشورهای هند و چین که از اقتصادهای مهم دنیا به شمار می‌روند، در مبادلات انرژی خود روی ایران حساب کنند. هم‌اکنون کشور چین به عنوان دومین اقتصاد بزرگ دنیا، به دنبال احداث خط لوله از بندر گوادر تا چین بوده از این رو، به دنبال استفاده از ظرفیت خط لوله گوره است تا بتواند نفت خام ایران را تا بندر گوادر برساند. هند هم با توجه از سرگیری مذاکرات برجام و احتمال لغو تحریم‌ها، سیگنال‌هایی برای خرید بیشتر نفت خام از ایران نشان داده است طبیعی است که صادرات نفت خام از بندر جاسک به هند مزیت اقتصادی بیشتری نسبت به صادرات نفت خام از تنگه هرمز به این کشور دارد. ایران می‌تواند از این موقعیت ژئوپولیتیک خود بیشترین استفاده را به نفع اقتصاد و رونق کسب و کار خود داشته باشد. رونق اقتصادی در سواحل مکران و ایجاد صنایع پایین دستی می‌تواند ترانزیت نفتی از ایران را به مقاصد سایر کشورها از جمله آسیای میانه و آسیای شرقی هم تثبیت کند. مزیت انتقال نفت از طریق خط لوله، پایدار بودن صادرات است که نوع نگاه راهبردی به احداث مخازن ذخیره‌سازی نفت خام را تقویت می‌کند. یکی دیگر از تاثیرات این طرح در حوزه زیست محیطی است به گونه‌ای که با کاهش تعداد کشتیهای حمل نفت در خلیج فارس و سواحل خارک تاثیرات منفی زیست محیطی در این بخش تا حدودی کاهش می‌یابد. بعد دیگر اثرات این طرح ملی حمایت از تولیدکنندگان داخلی و صرفه جویی ارزی است. مجموعه پتروامید آسیا با تعداد کثیری از تولیدکنندگان داخلی سر و کار دارد، با این حال با توجه به تاکید شرکت پتروامید آسیا و هلدینگ سرمایه‌گذاری امید به بهره‌گیری از توان داخلی در ساخت مخازن، ۹۰ درصد کالاها و تجهیزات مورد استفاده در ساخت این مخازن، ساخت ایران است که منجر به صرفه‌جویی ارزی حداقل ۴۵ میلیون دلاری این پروژه شده است. در عین حال، مجموعه‌ای از اقدامات را در عرصه خدمات فنی و مهندسی برای اولین بار در کشور در پروژه خط انتقال نفت گوره به جاسک تجربه کرده‌ایم که نمونه آن ساخت پمپ‌های بزرگ به همراه VFD است که در کنار دهها قطعه دیگر برای اولین بار در کشور تولید شده‌اند. در حوزه تامین کالا نیز با استفاده از ظرفیت شرکت مدیریت سرمایه‌گذاری امید و کمک شرکت‌های تابعه از جمله تایان هور در احداث نیروگاه، سیمان هرمزگان برای تامین میلگرد از فولاد سرد و... توانستیم با هم‌افزایی میان کارفرما، پیمانکاران و سازندگان تجهیزات، دستاوردهای قابل توجهی را در ساخت مخازن به دست آوریم که از جمله نتایج این هم‌افزایی و پشتیبانی‌های درون گروهی، مطرح شدن شرکت پتروامید آسیا به عنوان یکی از شرکت‌های مطرح هلدینگ سرمایه‌گذاری امید در حوزه ساخت مخازن ذخیره‌سازی نفت خام است. اجرای این پروژه نوید حضور قدرتمند هلدینگ سرمایه‌گذاری امید در بخش انرژی در سالهای پیش رو است.

۲۸

روایتی از
سریعترین
پروژه نفتی
بعد از انقلاب

تحریم مانع
اجرای طرح
مخزن‌گاه نشد

۴۵

دیروز تا امروز صادرات نفت از جاسک

طرح گوره-جاسک به دلیل اهمیت راهبردی آن، یکی از برنامه های اولویت دار وزارت نفت در دولت یازدهم و دوازدهم است. پیمانکاران و سازندگان ایرانی که در اجرای این طرح مشارکت دارند، رکوردهای فراوانی را در اجرای این پروژه ثبت کردند و بسیاری از تجهیزات این پروژه هم اکنون داخلی سازی شده است.

فکر اولیه تنوع بخشی به پایانه های صادرات نفت به دهه ۶۰ و سال های جنگ تحمیلی برمی گردد. در کتاب اوج دفاع؛ کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی سال ۱۳۶۵، در روزنگار ۲۴ خرداد آمده است: «عصر آقای (غلامرضا) آقازاده (وزیر نفت) آمد و برای مواضع ما در جلسه اوپک مشورت کرد. قرار شد اگر بتوانند قبل از جلسه از صادرکنندگان نفت مبنی بر آمادگی کاهش تولید امضا بگیرند. ادعا داشت که وضع کارها رو به بهبودی است. قرار شد در بندر جاسک هم برای کم کردن آسیب پذیری مرکز صدور نفت، شبیه جزیره سیری درست شود». آیت الله هاشمی از ۲۹ خرداد همین سال چنین روایت کرده است: «فرمانده نیروی دریایی (ارتش) آمد. گزارش حفاظت از نفتکش ها را داد و راجع به حفاظت از جزیره سیری و انتقال مراکز صدور نفت به جاسک صحبت کردیم.» دو سال بعد، در خاطرات ۳۱ اردیبهشت ۱۳۶۷ مرحوم هاشمی آمده است: «وزیر نفت آمد. برای سفر جنوب خلیج فارس و اندونزی مشورت کرد و خبر آزمایش موتور موشک سوخت مایع و پرتاب آن توسط کارشناسان نفت را داد و درباره انتقال ترمینال نفتی لارک به جاسک مذاکره شد.»

مقام معظم رهبری) برای مرحوم سلطان قابوس، به‌ویژه در مورد شرارت‌های مشترک آمریکا، صدام و متحدان عرب او، علیه تجهیزات نفتی ایران می‌باید مطرح می‌کردم. سلطان قابوس ضمن ابراز همدردی و قول همکاری در کاهش دادن تشنجات منطقه‌ای، آمادگی خود را برای استفاده ایران از امکانات عمان اعلام کرد. ایشان به‌ویژه از برنامه‌هایش در مناطق صحار و دقوم در شمال مسقط برای احداث پایانه و انبارهای نفتی سخن گفت. در پی ارائه طرح‌های پایانه در سواحل ایرانی در دریای مکران، به‌ویژه در نزدیکی پایگاه دریایی جاسک، برای حفاظت بیشتر، مرحوم هاشمی رفسنجانی و وزیر نفت وقت، آقای مهندس سیدمحمد غرضی، به تهیه طرح خط لوله و اجرای آن اهتمام ورزیدند. در این طرح قرار شده بود که خط لوله‌ای با قطر یک‌ونیم متر در امتداد سواحل ایران در خلیج فارس احداث شود و پس از عبور از منطقه بندرعباس و میناب به منطقه جاسک برسد و در جاسک پایانه مناسب برای تحویل نفت خام به نفتکش‌های اقیانوس‌پیما احداث شود. عملیات اجرایی خط آغاز شد و به یاد عملیات نظامی محرم علیه متجاوزین، این خط لوله "محرم" نامیده شد. این خط لوله تا منطقه کنگان در شرق استان بوشهر کشیده شد، اما با تعویض وزیر نفت و پایان جنگ متوقف شد. دوباره بازار نفت رونق گرفت و همگان در پی مصرف دلارهای ناشی از فروش نفت شدند و سرمایه‌گذاری در این پروژه فراموش شد.»

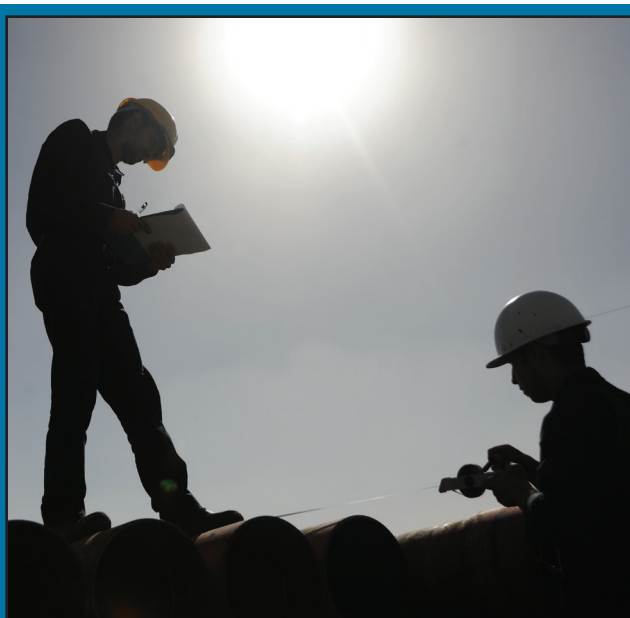
پایان جنگ و توقف طرح

این هدف در سال‌های جنگ به نتیجه نمی‌رسد، چنان‌که آیت‌الله رفسنجانی در خاطرات ۲۵ بهمن ۱۳۷۱ خود نوشته است: «با ماشین رفتیم به محل افتتاح طرح محرم در نزدیکی اهرم. طرح مهمی است. در اصل این خط لوله از زمان جنگ برای انتقال نفت از منطقه گوره تا جاسک طراحی شده بود؛ چون کشتی‌های حامل نفت را در دریا می‌زدند، مجبور شدیم که امنیت نفت صادراتی را تأمین کنیم. تا این منطقه رسیده بود که جنگ تمام شد و طرح هم متوقف شد و اکنون برای انتقال آب به سواحل استان استفاده شده و به همه روستاها آب می‌دهد.» علی شمس اردکانی هم درباره سابقه طرح احداث پایانه نفتی جاسک می‌گوید: «در سال‌های آغاز جنگ در هیئت‌های نمایندگی ایران در نشست‌های اوپک، به‌عنوان کارشناس امور بین‌المللی انرژی و دیپلمات ارشد ایران در منطقه خلیج فارس شرکت و تحرکات صدام و یارانش را در منطقه رصد می‌کردم. به‌ویژه پس از آزادسازی خرمشهر و افزایش حملات به نفتکش‌ها، لزوم وصول به سواحل اقیانوس هند در دریای مکران جدی‌تر می‌نمود. من که به‌عنوان سفیر جمهوری اسلامی ایران از کویت شاهد و نگران موقعیت ایران در بازار جهانی نفت بودم، از سال ۱۳۶۴ به‌عنوان مسئول دیپلماسی نفتی/انرژی در دفتر مطالعات وزارت امور خارجه لزوم احداث پایانه نفتی ایران در سواحل مکران را پیگیری بودم. چندان که در بردن پیام رئیس‌جمهوری وقت ایران

مطالعات مقدماتی

بحث احداث پایانه نفتی جاسک مجدداً در اواخر دولت دهم مورد توجه قرار می‌گیرد و مطالعات مقدماتی روی این طرح آغاز می‌شود. سیف‌الله جشن‌ساز، مدیرعامل وقت شرکت ملی نفت ایران در سال ۱۳۸۷، در این باره گفت: «از فعالیت‌هایی که در آینده تحقق خواهد یافت، ظرفیت‌سازی برای ذخیره حدود ۱۰ میلیون بشکه نفت در حاشیه سواحل دریای عمان (بندر جاسک) است. هم‌اکنون طرح احداث پایانه نفتی در جاسک از سوی کارشناسان صنعت نفت در دست مطالعات مقدماتی است و هیئت دولت در نظر دارد در آینده بندر جاسک را به یک مرکز انرژی بزرگ تبدیل کند و بر همین اساس، دولت مصوبه‌های خود را برای اجرا به شرکت ملی نفت ارائه داده است.» در بهار سال ۱۳۹۰،

شرکت پایانه‌های نفتی از پایان مطالعات مفهومی و مقدماتی ساخت پایانه جاسک خبر داد و غلامرضا غربی، مدیرعامل وقت این شرکت، در اظهار نظری گفت: «با توجه به اینکه پروژه جاسک یک پروژه ملی است، شرکت پایانه‌ها به تنهایی نمی‌تواند برای انتخاب پیمانکار تصمیم‌گیری کند؛ بلکه انتخاب پیمانکار برای ساخت پایانه نفتی جاسک در سطح وزارت نفت و احتمالاً هیئت دولت انجام می‌شود. در مرحله نخست، مقدمات حضور چند شرکت خارجی فراهم شده و قرار است در قالب کنسرسیوم با پیمانکاران داخلی در این پروژه حضور داشته باشند و بخشی از مطالعات و تأمین قطعات خارجی این پروژه را به عهده بگیرند.»

در اصل این خط لوله از زمان جنگ برای انتقال نفت از منطقه گوره تا جاسک طراحی شده بود؛ چون کشتی‌های حامل نفت را در دریا می‌زدند، مجبور شدیم که امنیت نفت صادراتی را تأمین کنیم. جنگ که تمام شد، طرح هم متوقف شد.

تأکید دولت یازدهم بر اجرای طرح

حسن روحانی، رئیس جمهوری، ۱۷ اسفند ۱۳۹۲ در سفر به هرمزگان به برنامه احداث بندرگاه جاسک برای صادرات نفت اشاره کرد. حدود یک ماه بعد، اکبر ترکان از دستور روحانی برای ساخت این بندرگاه خبر داد و اظهار امیدواری کرد بیژن زنگنه، وزیر نفت، همان گونه که در دوره اول وزارت خود در نفت، پارس جنوبی را ساخت، در دوره دوم وزارت خود نیز بندر جاسک را به عنوان دومین پایانه صادرات نفت ایران بسازد. به این ترتیب، در سال ۱۳۹۳ بررسی اراضی جهت جانمایی دقیق پروژه احداث پایانه نفتی جاسک در استان هرمزگان آغاز شد. در آبان ۱۳۹۴، شرکت ملی مهندسی و ساختمان نفت از دعوت سرمایه‌گذاران به سرمایه‌گذاری در ساخت مخازن ذخیره‌سازی نفت خام و بارانداز در منطقه جاسک خبر داد. اقدام‌های طرح ساخت خط لوله گوره-جاسک شامل مطالعات طراحی بنیادی و امکان‌سنجی آن در اواخر سال ۱۳۹۴ و نیز اقدام‌های عملی طراحی بنیادی آن در ابتدای سال ۱۳۹۵ آغاز شد و سال ۱۳۹۶ به پایان رسید. کارفرمای اصلی طرح، شرکت مهندسی و توسعه نفت (از مجموعه شرکت ملی نفت ایران) بود و مدیریت طرح به عهده شرکت ملی مهندسی و ساختمان نفت ایران (از مجموعه شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی) گذاشته شد.

تأمین لوله در داخل

این طرح از ابتدای دولت یازدهم، به دلیل اهمیت راهبردی، در زمره برنامه‌های اولویت‌دار وزارت نفت قرار گرفت. اما با وجود برگزاری جلسه‌های مستمر به صورت هر دو هفته یک بار، که با هدف نظارت دقیق بر جزئیات مربوط به روند اجرایی آن انجام می‌شد، به دلیل نیاز به تأمین تجهیزات خاص و ناتوانی سازندگان داخلی از تأمین تجهیزات، روند انجام مناقصه و انتخاب پیمانکاران کند بود. انتخاب جنس لوله‌های استفاده‌شده در این طرح از اهمیت بسیاری برخوردار بود و زمان زیادی به خود اختصاص داد و در نهایت تیمی کارشناسی از استادان دانشگاهی و کارشناسان صنعت نفت در یک برنامه مطالعاتی یک‌ساله موفق به معرفی جنس لوله مورد نیاز شدند. در کنار انجام مطالعات تخصصی زمان‌بر، انتخاب پیمانکاری که توان ساخت این نوع خاص از لوله‌ها را داشته باشد، با دشواری‌های زیادی روبه‌رو بود. فناوری ساخت این نوع لوله هنوز در کشور بومی نشده بود و وزیر نفت تأکید زیادی بر بومی‌سازی ساخت آن داشت. به موازات، مناقصات مربوط به ساخت مخازن ذخیره‌سازی نفت خام هم برگزار شد. در طول مسیر حدود هزار کیلومتری گوره به جاسک، ساخت پنج پمپ‌استیشن هم پیش‌بینی شد. بهمن ۱۳۹۶ وزیر نفت اعلام کرد: «مناقصه‌های مربوط به ساخت خطوط لوله این پروژه برگزار و پیمانکاران آن که سه شرکت لوله‌سازی ایرانی هستند مشخص شدند. همچنین، قرارداد این بخش از پروژه جاسک امضا شد و در انتظار گشایش اعتبارات اسنادی (LC) هستیم.» بهار ۱۳۹۷ هم شرکت ملی مهندسی و ساختمان نفت ایران از مشخص شدن مسیر خط لوله خبر داد و اعلام کرد: «به‌منظور تحصیل زمین‌های مربوطه، کمیته ویژه‌ای تشکیل شده است. مسیر این خط لوله از سه استان بوشهر، فارس و هرمزگان عبور می‌کند و کمیته یادشده با ادارات مرتبط، نظیر سازمان منابع طبیعی، سازمان جنگل‌ها و مراتع، راه و شهرسازی، دادگستری‌ها، استانداری‌ها و... هماهنگی‌های لازم را برای تحصیل اراضی انجام داده است. در پروژه ساخت خط لوله قرار است تمام لوله‌های مورد نیاز مسیر اصلی از داخل تأمین شود.» این شرکت درباره تأسیسات دریایی این طرح هم اعلام کرد: «بخش دریایی شامل سه گوی شناور است که در دریا استقرار می‌یابد و از طریق سه خط لوله زیر دریا، هر کدام به طول تقریبی ۶ کیلومتر، به تأسیسات ساحل متصل می‌شود. کشتی‌ها به گوی‌های شناور متصل شده و می‌توانند عملیات بارگیری نفت خام را به این روش انجام دهند. مزایای این طرح نسبت به اسکله‌های بارگیری نفت خام، به‌صرفه‌بودن آن، انعطاف‌پذیری گوی‌ها، خرید و نصب آسان و زمان کوتاه اجرای آن خواهد بود.»

تعیین تکلیف سافت مخازن و پمپ‌ها

در تاریخ ۸ مهر ۱۳۹۷، قرارداد ساخت مخازن ذخیره‌سازی نفت خام و تأسیسات جانبی در بندر جاسک با ظرفیت ۱۰ میلیون بشکه، در قالب روش ساخت، بهره‌برداری و واگذاری (BOT) میان شرکت متن و شرکت‌های پترو امید آسیا و گروه مدیریت سرمایه‌گذاری امید امضا، و مقرر شد این قرارداد که در قالب روش BOT Build-Operate-Transfer (BOT) امضا شده است، با ۲۰۰ میلیون یورو سرمایه‌گذاری اولیه، در مدت زمان سه سال اجرا شود و پس از آن، به مدت پانزده سال دوره بهره‌برداری تعیین شد. درست یک سال بعد، در ۸ مهر ۱۳۹۸، قراردادهای ساخت ۵۰ پمپ مورد نیاز طرح راهبردی انتقال نفت خام گوره-جاسک با ارزش تقریبی ۴۸ میلیون یورو، بین شرکت مهندسی و توسعه نفت و شرکت‌های پمپ‌های صنعتی ایران، پمپیران و پتکو امضا شد. قرارداد شرکت متن و شرکت پمپ‌های صنعتی ایران به ارزش تقریبی ۱۹ میلیون یورو و با هدف ساخت و خدمات پشتیبانی ۲۰ دستگاه الکتروپمپ امضا شد. شرکت متن و شرکت پمپیران نیز قراردادی به ارزش تقریبی ۱۹ میلیون یورو و با هدف ساخت و خدمات پشتیبانی ۲۰ دستگاه الکتروپمپ امضا کردند و قرارداد شرکت‌های متن و پتکو نیز به ارزش تقریبی ۱۰ میلیون یورو با هدف ساخت و خدمات پشتیبانی ۱۰ دستگاه الکتروپمپ امضا شد. ویژگی‌های اولیه مد نظر برای پمپ‌های مورد نیاز طرح انتقال نفت خام گوره-جاسک، الکتروپمپ‌هایی با توان ۵.۶ تا ۵.۸ مگاوات بود؛ اما وزارت نفت با هدف حمایت از توان ایرانی، مهندسی طرح را تغییر و تأمین پمپ‌هایی با توان به‌طور متوسط حدود ۲.۷ مگاوات را در برنامه قرار داد. وزیر نفت در ۲۸ بهمن ۹۸ با حضور در کارخانه فولاد اکسین خوزستان در اهواز، از خط تولید این کارخانه بازدید کرد و سه مجموعه آزمایشگاهی کنترل کیفیت، خواص مکانیکی متالوگرافی و تست خوردگی H2S متعلق به فولاد اکسین افتتاح شد. کار گروهی هم با حضور مدیران ذی‌ربط در شرکت ملی نفت ایران و شرکت‌های فولاد مبارکه، فولاد اکسین خوزستان و لوله‌سازی اهواز برای هماهنگی و تسریع در تأمین لوله پروژه گوره-جاسک تشکیل شد.

اجرای طرح روی دور تند

سال ۱۳۹۹ را به جرئت می‌توان مهم‌ترین سال در پیشرفت طرح انتقال نفت خام گوره-جاسک عنوان کرد. اگر چه عملیات احداث خط لوله انتقال نفت گوره به جاسک و پایانه صادراتی در منطقه مکران در پنجم تیر ۱۳۹۹ با دستور رئیس جمهوری به‌طور رسمی آغاز شد، اما ساخت خط لوله از مدت‌ها قبل آغاز شده بود و با سرعت در حال پیشرفت بود؛ به‌طوری‌که احداث خط در آخرین روزهای سال ۱۳۹۹ به پایان رسید. هشتم بهمن این سال، عملیات احداث نخستین خط لوله دریایی ۳۶ اینچ انتقال نفت خام پایانه صادراتی جاسک و دوم اسفند هم عملیات احداث دومین رشته خط لوله دریایی ۳۶ اینچ انتقال نفت خام این پایانه تکمیل شد. هشتم اسفند نخستین پمپ ساخت ایران، پس از گذراندن موفق آزمون‌های عملکردی، در محل تلمبه‌خانه شماره ۲ طرح ملی انتقال نفت خام گوره-جاسک نصب شد و بیست‌وهشتم اسفند هم نخستین گوی شناور صادراتی پایانه نفتی جاسک با ظرفیت طراحی بارگیری یک میلیون بشکه نفت خام در روز، نصب و وارد مرحله راه‌اندازی شد.

بهار در جاسک

در ۱۲۹ اردیبهشت ۱۴۰۰، مسعود کرباسیان، مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران، از آغاز ارسال نفت خام از گوره به جاسک خبر داد و وزیر نفت هم اعلام کرد به‌زودی نخستین محموله نفت خام از جاسک صادر خواهد شد. پنجم خرداد، هم‌زمان با سالروز اکتشاف نفت، ۲ پمپ تمام‌ایرانی تلمبه‌خانه شماره ۲ طرح انتقال نفت خام گوره به جاسک راه‌اندازی شدند و هشتم خرداد، شیر موتوری ۴۲ اینچ کلاس ۹۰۰ ساخت داخل با قابلیت استفاده در سرویس ترش، در تلمبه‌خانه شماره ۴ طرح ملی انتقال نفت خام گوره-جاسک نصب شد؛ شیر موتوری‌ای که برای نخستین بار در کشور ساخته شده است. کار در بخش‌های مختلف طرح انتقال نفت خام گوره به جاسک شبانه‌روزی و با سرعت پیش می‌رود. به نظر می‌رسد تا پیش از پایان دولت دوازدهم، رؤیای صادرات نفت از پایانه جاسک به تحقق پیوندد.

تغییر نقشه تجاری ایران در حوزه انرژی

ساخت داخل یکی از محوری ترین برنامه های من بود. از زمانی هم که به هدلینگ امید آمده ام ساخت داخل یکی از راهبردی ترین برنامه های من بوده و محور فعالیت هایی که در این مجموعه انجام می دهیم بر این اصل استوار است.

سرانجام فاز نخست طرح انتقال نفت خام از گوره به جاسک نهایی شده و با فرمان رئیس جمهور این طرح استراتژیک و راهبردی در آستانه بهره برداری قرار گرفته است. طرحی که به اعتقاد حسین مدرس خیابانی، مدیرعامل هدلینگ امید، نقشه تجاری ایران را در حوزه انرژی تغییر می دهد. اگر تا دیروز تنگه هرمز تنها معبر انتقال انرژی ایران بود، امروز شرکای تجاری ایران و کشورهای شرق آسیا می توانند با هزینه کمتر نفت خام را این بار از پایانه جاسک دریافت کنند. موقعیت استراتژیک ایران در بخش انرژی با اجرای این طرح مستحکم می شود. از سوی دیگر، با اجرای این طرح شاهد رونق کسب و کار در منطقه مکران یا همان شرق ایران خواهیم بود و به یکی از مهم ترین مطالبات مردم ایران، یعنی اشتغالزایی پاسخ داده می شود. کما اینکه در همین مدت اجرای این پروژه، شرکت ها و کارگاه های زیادی با ثبت سفارش از سوی پیمانکاران رونق گرفته اند. استراتژی هدلینگ امید هم سرمایه گذاری در طرح های توسعه ای در مناطق مرزی و از جمله مکران است. گفت و گوی ویژه نامه طلوع امید را با مدرس خیابانی، مدیرعامل هدلینگ امید، در ادامه می خوانید.

تمرکزمان به طور عمده بر دو بخش انرژی و معدن است. هلدینگ امید پنجمین شرکت بورسی ایران و نخستین هلدینگ معدنی در کشور است. ضمن اینکه در بخش انرژی هم فعال هستیم؛ هم در ساخت نیروگاه‌های سیکل ترکیبی، برق آبی و خورشیدی و هم ذخیره‌سازی نفت خام. از این رو، می‌توانیم در حوزه‌های این‌چنینی سرمایه‌گذاری کرده و سبب رونق در این مناطق شویم. هم‌اکنون نیز پتروامید آسیا موافقت حضور در میدان نفتی دارخوین را از شرکت ملی نفت ایران گرفته است. البته این را هم باید اضافه کنم که ما در این میدان نفتی پیش از این ۲۰ میلیون دلار هزینه کرده بودیم؛ حال با به‌عنوان یکی از شرکت‌های اکتشاف و تولید، یا به‌عنوان شریک و سرمایه‌گذار در کنار شرکت‌های اکتشاف و تولید، در توسعه این میدان حضور خواهیم یافت.

«همان‌طور که خودتان هم اشاره کردید، هلدینگ

امید بیشتر به‌عنوان یک هلدینگ معدنی معروف است

تا انرژی. فکر می‌کنید در بخش انرژی هم بتوانید

موفقیت‌هایی را که در بخش معدنی کسب کردید، به

دست آورید؟

ما با مطالعه دقیق وارد پروژه‌های نفتی شده‌ایم. مزیت نسبی کشور ما، هم در بخش نفت و پایین‌دست آن و هم در بخش معدن و صنایع پایین‌دست آن است.

هلدینگ امید هم قطعاً در هر دوی این بخش‌ها حرف‌های خوبی برای گفتن دارد و اتفاقاً سرمایه‌گذاری خوبی هم کرده است. هم به لحاظ توسعه طرح‌های فعلی و هم با مطالعه روی طرح‌های جدید می‌توانیم در سال‌های آتی در بخش انرژی نقش آفرینی کنیم.

«از نظر شما مهم‌ترین تأثیر اجرای طرح استراتژیک انتقال نفت خام از گوره به جاسک چیست؟»

در یک کلام به شما بگویم، به امید خدا با راه‌اندازی این پروژه عظیم، تراکم تجارت ایران از خلیج فارس به دریای عمان منتقل می‌شود و به لحاظ ژئوپلیتیک نیز نقشه تجاری کشور تغییر می‌کند. ما سال‌ها به دنبال این بودیم که از سواحل مکران و دریای عمان به‌عنوان یکی از قطب‌های تجاری ایران استفاده کنیم. با راه‌اندازی این خط لوله، در فاز نخست آن، ۲۰ مخزن نفتی، در مجموع با ظرفیت ۱۰ میلیون بشکه نفت، توسط شرکت پتروامید آسیا که از زیرمجموعه‌های هلدینگ امید است، احداث خواهد شد. البته همان‌طور که می‌دانید، این پروژه در چند فاز اجرا شده و در نهایت ظرفیت مخازن ذخیره‌سازی نفت خام در این طرح به ۵۰ میلیون بشکه نفت خام خواهد رسید. من فکر می‌کنم با راه‌اندازی طرح انتقال نفت خام از گوره به جاسک شاهد رونق کسب‌وکار اقتصادی در منطقه جاسک و جنوب شرق ایران خواهیم بود. این را هم باید اضافه کنم که یکی از اولویت‌های هلدینگ امید، سرمایه‌گذاری در استان‌های مرزی است. در همه کشورهای دنیا شهرهای مرزی به لحاظ اقتصادی توسعه یافته هستند و شرایط اقتصادی بهتری نسبت به سایر نقاط کشورشان دارند؛ اما در ایران این وضع برعکس است و اتفاقاً مرکز نشین‌های ایران به لحاظ اقتصادی وضع بهتری دارند. حال با اجرایی کردن این طرح می‌توانیم شاهد رونق اقتصادی در این منطقه مرزی شویم.

«سیاست هلدینگ امید به‌عنوان یکی از هلدینگ‌های

بزرگ اقتصادی ایران، برای سرمایه‌گذاری و رونق در

این منطقه که از جمله مناطق کمتر توسعه یافته ایران

است، چیست؟

ما در مجموعه امید سندی راهبردی را تهیه کرده‌ایم و براساس آن

امروز

داخلی‌سازی یک

الزام و اجبار

برای کشور

است و باید

به سمت استفاده

از توان داخل

و متخصصان

داخلی‌مان برویم

تا به فناوری ملی

و بومی برسیم.

رویکرد اقتصاد

مقاومتی و تکیه

بر توان داخل در

این زمینه بسیار

راهگشا بوده

است.

همراه آقای تورج دهقانی، مدیرعامل شرکت متن، از روند ساخت مخازن ذخیره‌سازی جاسک داشتیم، آقای دهقانی هم تأکید کرد که مخازن احداث‌شده در این طرح، ایرانی‌ترین مخازنی است که تاکنون ساخته شده است. طبیعی است که توجه به ساخت داخل از چند جهت برای کشور ما حائز اهمیت است. مهم‌ترین منطق آن اشتغال‌زایی ایجادشده از محل آن است. الان یکی از مهم‌ترین مشکلات و تنگناهای کشور ما بیکاری جوانان است و فکر می‌کنیم در حال حاضر مهم‌تر از مسئله رفع بیکاری و ایجاد اشتغال نداریم؛ چراکه عمده مطالبات مردم در این زمینه است. از این رو، در اجرای همه طرح‌های توسعه‌ای مان روی داخلی‌سازی تأکید می‌کنیم. نکته دوم در توجه به داخلی‌سازی و استفاده از توانمندی‌های داخلی این است که دیگر امروز برای همه ما مشخص است که به دلیل مواضع سیاسی که داریم، شرکت‌های خارجی به راحتی تکنولوژی و فناوری را در اختیار ما قرار نمی‌دهند؛ در واقع آن‌ها خیلی تمایل ندارند ما در منطقه از هر نظر، از جمله از نظر اقتصادی قدرتمند شویم. به همین دلیل دسترسی ما را به فناوری‌ها بسیار سخت کرده‌اند. اگر قبلاً ساخت داخل و داخلی‌سازی یکی از گزینه‌های پیش روی ما بود و می‌توانستیم انتخاب کنیم که در این پروژه ساخت داخل داشته باشیم یا نه، اما امروز داخلی‌سازی یک الزام و اجبار برای کشور است. ما حتماً باید به سمت استفاده از توان داخلی و متخصصان داخلی مان برویم تا به فناوری ملی و بومی برسیم. فکر می‌کنم رویکرد اقتصاد مقاومتی و تکیه بر توان داخل در این زمینه بسیار راهگشا بوده است.

یکی از مهم‌ترین شاخصه‌های اجرای طرح انتقال نفت خام گوره به جاسک، واگذاری بخش قابل توجهی از ساخت و تجهیزات به سازندگان داخلی بوده و در کنار آن افزایش اشتغال‌زایی از محل اجرای این طرح بوده است. رویکرد هلدینگ امید در این بخش چیست؟ با توجه به اینکه پیش از این هم در وزارت صمت مسئولیت داشتید و با نقاط ضعف و قوت اتکا به این رویکرد آشنا هستید.

همان زمان که در وزارت صمت مشغول به فعالیت بودم نیز ساخت داخل یکی از محوری‌ترین برنامه‌های من بود. از زمانی هم که به هلدینگ امید آمده‌ام، ساخت داخل یکی از راهبردی‌ترین برنامه‌های من بوده و محور فعالیت‌هایی که در این مجموعه انجام می‌دهیم، بر این اصل استوار است. ساخت مخزن ذخیره‌سازی در جاسک اولین تجربه پتروامید آسیا نبوده است. ما در گناوه هم مخزن ساخته‌ایم. البته ۸۰ درصد تجهیزات به کاررفته در گناوه در آن زمان خارجی بود، اما اینک در جاسک همه چیز سویچ شده و دقیقاً ۸۰ درصد تجهیزات به کاررفته در این طرح، ایرانی است. خاطرم هست روز اولی که به هلدینگ امید آمده بودم، عمده قراردادهای ما برای تأمین ورق از چین بود که با توجه به توانمندی‌هایی که در سازندگان داخلی در این ارتباط به وجود آمد، همه آن‌ها را لغو کردیم و به سازندگان داخلی سفارش دادیم. در بازدیدی که به

روز اولی که به هلدینگ امید آمده بودم، عمده قراردادهای ما برای تأمین ورق از چین بود که با توجه به توانمندی‌هایی که در سازندگان داخلی در این ارتباط به وجود آمد، همه آن‌ها را لغو کردیم و به سازندگان داخلی سفارش دادیم

«با این حال، در بخش نفت بعضی از فناوری‌ها، های تک است و تنها راه آموختن آن‌ها تعامل با شرکت‌های توانمند خارجی است. ما نمی‌توانیم درهای خود را به روی دنیا ببندیم و بگوییم که می‌خواهیم داخلی‌سازی کنیم؛ در این صورت هم زمان را برای توسعه از دست می‌دهیم، هم هزینه‌های زیادی را در این بخش به اقتصاد و شرکت‌ها تحمیل می‌کنیم. فکر می‌کنید داخلی‌سازی تا کجا توجیه دارد و چطور می‌شود این تناقض‌ها را رفع کرد؟»

ببینید، داخلی‌سازی تعارضی با ارتباط با شرکت‌های بین‌المللی ندارد. اتفاقاً ما در توسعه و توانمند کردن شرکت‌های خود حتماً به تعامل بین‌المللی نیاز داریم. وقتی که خودمان کالایی را ساختیم، باید آن را تجاری‌سازی کرده و صادر هم کنیم. فرمایش مقام معظم رهبری هم که تأکید کردند اقتصاد باید درون‌زا و برون‌گر باشد، مبتنی بر این اصل است؛ یعنی ما حتماً نیاز داریم که با دنیا در تعامل بوده و محصولاتمان را صادر کنیم. اینکه گفتم توجه به ساخت داخل دیگر یک الزام و اجبار است، به این معنا نیست که ما درهای کشورمان را به روی شرکت‌های خارجی ببندیم، منظورم این است باید تا جایی که می‌توانیم از توانمندی‌های داخلی استفاده کنیم، کما اینکه سایر کشورها هم این کار را انجام داده‌اند. من در بسیاری از جلسه‌هایی که داشته‌ام بارها گفته‌ام اینکه ما می‌گوییم استفاده از توان داخلی و «ساخت ایران»، فقط حرف ما نیست، بلکه شعار ۷۵ کشور در دنیاست و آن‌ها هم به دنبال این هستند که ساخت کشور خودشان را به دنیا عرضه کنند. همه کشورها دوست دارند که استقلال صنعتی و تکنولوژیکی داشته باشند.

«یکی از مشکلات عمده کشور در توسعه طرح‌ها تأمین منابع مالی است. برنامه هلدینگ امید برای تأمین مالی پروژه‌های نفتی در این بخش چیست؟»

احساس من این است که با نقدینگی‌ای که در کشور داریم و بنیه‌ای که شرکت‌های سرمایه‌گذاری مانند «امید» دارند، اتفاقاً تنها نقطه قوت ما بخش تأمین مالی است؛ یعنی ما به هیچ وجه در این حوزه با مشکل مالی مواجه نیستیم و با بانک‌ها هم تعامل خوبی داریم. بیش از ۱۱ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان مصوبه اعتباری از بانک‌های تجاری داریم. ضمن اینکه افزایش سرمایه ما هم به تصویب رسیده و از ۳۰ هزار میلیارد ریال، به ۱۰۰ هزار میلیارد ریال رسیده و دوباره گام دوم افزایش سرمایه را تا ۲۰۰ هزار میلیارد ریال داریم. همچنین، برای اجرای پروژه‌ها می‌توانیم از منابع داخلی خودمان و صادرات محصولاتمان استفاده کنیم. به علاوه می‌توانیم از روش‌های دیگر تأمین مالی مانند انتشار اوراق مشارکت هم بهره ببریم. در واقع، نه تنها امید، بلکه همه شرکت‌های سرمایه‌گذاری برای اجرای طرح‌های توسعه‌ای خود مشکلی برای تأمین منابع مالی ندارند. ضمن اینکه می‌توانیم در پروژه‌هایی که به منابع مالی بسیار زیادی نیاز دارند، در قالب کنسرسیوم وارد شویم.

«چطور می‌توانیم فناوری‌های های تک را به داخل کشور بیاوریم؟»

من هنوز احساس می‌کنم ظرفیت‌های داخلی ما به گونه‌ای است که می‌توانیم بسیاری از فناوری‌ها را در داخل کشور تولید کنیم. اما در جایی که این امکان وجود ندارد می‌توانیم در قالب مشارکت، مهندسی معکوس و استفاده از سرمایه خارجی، انتقال فناوری را ممکن کنیم. بسیاری از کشورهای شرق آسیا هم از این روش‌ها استفاده کردند.

البته این را هم باید بگویم که ما در نقطه‌ای هستیم که برای بعضی از مطالعات بنیادی فناوری به سرمایه‌گذاری سنگین و زمان نیاز داریم که امروز هیچ کدام از آن‌ها را نداریم؛ نه پول آن‌چنانی برای سرمایه‌گذاری داریم و نه زمان. بنابراین، فکر می‌کنم فعلاً می‌توانیم از طریق مهندسی معکوس که من اصطلاحاً به آن «استراتژی تقلید» می‌گویم، به این فناوری‌ها دست پیدا کنیم. با این حال، به نظرم نگاه به ساخت داخل به هیچ وجه منافاتی با تعامل بین‌المللی ندارد. اینکه عده‌ای همچنان نگاهشان به بیرون است، به نظرم به این دلیل است که اعتماد به نفس ندارند و به این خودباوری نرسیده‌اند که ما هم می‌توانیم در ساخت داخل توانمند شده و به رقابت با خارجی‌ها بپردازیم. به همین خاطر تا می‌گوییم ساخت داخل، این افراد می‌گویند منظور شما این است که هیچ تعاملی با دنیا نداشته باشیم، در حالی که ساخت داخل، پله‌های ترقی ما در تعامل بین‌المللی است.

مزیت نسبی کشور ما هم در بخش نفت و پایین دست آن و هم در بخش معدن و صنایع پایین دست آن است. هلدینگ امید هم در هر دو این بخش‌ها حرف‌های خوبی برای گفتن دارد و اتفاقاً سرمایه‌گذاری خوبی هم کرده است. هم به لحاظ توسعه طرح‌های فعلی و هم با مطالعه روی طرح‌های جدید می‌توانیم در سال‌های آتی در بخش انرژی نقش آفرینی کنیم.

جاسک، پروژه‌های با ۹۰ درصد تجهیزات داخلی

ساخت ۹۰ درصد از تجهیزات به کاررفته در مخازن جاسک توسط سازندگان ایرانی بیان کرده و می‌گوید: «در ساخت مخازن نفتی در گناوه، ۸۰ درصد تجهیزاتی که به کار بردیم خارجی بود؛ اما در ساخت مخازن جاسک، این موضوع کاملاً برعکس شده است، که حاکی از توانمند شدن سازندگان ایرانی در صنعت نفت و همچنین تربیت نیروهای متخصص در این زمینه است.» در ادامه گفت‌وگو با محمدعلی عبدالله‌زاده، مدیرعامل سابق شرکت پتروامید آسیا را می‌خوانید.

ساخت مخازن نفتی تجربه جدیدی برای شرکت پتروامید آسیا نیست. این شرکت نفتی طی سال‌های اخیر تجربه ساخت مخازن نفتی گناوه را نیز در کارنامه خود ثبت کرده است و اینک نیز در فاز نخست طرح ملی انتقال نفت خام از گوره به جاسک، ۲۰ مخزن نفتی که هر کدام ظرفیت ذخیره‌سازی ۵۰۰ هزار بشکه نفت خام را دارند احداث خواهد کرد. عبدالله‌زاده، مدیرعامل سابق شرکت پتروامید آسیا، اگرچه این شرکت را یکی از بزرگ‌ترین شرکت‌های مخزن‌ساز نفتی در ایران می‌داند، اما مهم‌ترین دستاورد اجرای این طرح را

مانع از توقف پروژه شویم. هم‌اکنون نیز همه تلاش خود را به کار می‌بریم تا در موعد مقرر مخازن را در مدار بهره‌برداری قرار دهیم. در حال حاضر روزانه ۱۳۰۰ نفر به صورت شبانه‌روزی در جاسک مشغول به فعالیت هستند؛ هرچند این منطقه هنوز هم جزو مناطقی است که مبتلایان کرونای زیادی دارد. در صورت توانستیم به مدیریت این وضعیت بپردازیم.

«مخازنی که در جاسک می‌سازید با مخازنی که در گناوه ساختید تفاوت دارند یا همه یک تیب هستند؟»

در مخازن جاسک از نوع جدیدی از صاعقه‌گیرها استفاده خواهیم کرد. برای این کار با همکاری با دانشگاه‌ها و شرکت‌های دانش‌بنیان در حال طراحی به‌روزترین صاعقه‌گیرها هستیم که در مراحل پایانی خود است.

«اجرای این پروژه چه دستاوردی را برای پتروامید آسیا به همراه داشته؟»

بزرگ‌ترین دستاوردی که در اجرای پروژه کسب کرده‌ایم، ساخت بیش از ۹۰ درصد تجهیزات مخازن از سوی سازندگان ایرانی است و به‌نوعی توانسته‌ایم در این بخش‌ها به خودکفایی برسیم. با توجه به اینکه شرکت پتروامید آسیا هم‌اکنون یکی از بزرگ‌ترین شرکت‌های مخزن‌ساز در ایران است، در طول اجرای پروژه‌های ساخت مخازن نفتی از تخصص بالایی برخوردار شده و سرمایه‌انسانی غنی در این زمینه در اختیار دارد؛ چراکه توانسته در این زمینه نیروهای جوان و متخصصی را تربیت کند که نه تنها پتروامید، بلکه سایر مخزن‌سازان ایرانی نیز می‌توانند از توان این نیروهای حرفه‌ای بهره ببرند.

«ساخت مخازن جاسک نخستین تجربه شما در

ساخت مخازن ذخیره‌سازی نفت نبود، با این حال پروژه در ابتدای امر از سرعت قابل قبولی برخوردار نبود؛ اما در سال گذشته شاهد پیشرفت ۴۵ درصدی پروژه بودیم. علت این امر چه بود؟»

شرکت پتروامید آسیا قبل از اینکه به این پروژه ورود کند، سابقه مخزن‌سازی در کشور را داشت. مخازن ذخیره‌سازی نفت در گناوه را که ۱۰ میلیون بشکه ظرفیت ذخیره‌سازی دارند نیز این شرکت اجرا کرد. با این حال، از جمله سختی‌های اجرای پروژه در جاسک، رفتار ناشناخته خاک در این منطقه بود. این مسئله باعث شد تا تحکیم بستر و کوبش ۱۳۰ هکتار زمین، آن هم در شرایط آب‌وهوایی گرم، بسیار طولانی و سخت شود و از سال ۱۳۹۸ تا ۱۳۹۹ طول بکشد. اما پس از اتمام این مرحله، پیشرفت فیزیکی کار که ۶۲ درصد بود، در عرض یک سال به ۵۱ درصد رسید؛ یعنی ما در یک سال، پیشرفت ۴۵ درصدی را ثبت کردیم.

«شروع پیشرفت پروژه شما هم‌زمان با پاندمی

کرونا بود. چطور توانستید به مدیریت این بحران بپردازید؟ یعنی هم عقب‌ماندگی را جبران کنید و هم پروتکل‌های بهداشتی را رعایت کنید؟»

کرونا روی همه پروژه‌های کشور اثر گذاشت و ما هم از این وضعیت مستثنا نبودیم. کرونا و افزایش تصاعدی نرخ ارز، قیمت کالاها و خدمات ما را نیز افزایش داد؛ با این حال توانستیم به مدیریت این مسئله بپردازیم و

روشنایی در جاسک

مجاورت ساخت مخازن ذخیره‌سازی نفتی در دستور کار قرار داد. شرکت مدیریت انرژی امید تابان هور که آن هم از شرکت‌های فرعی سرمایه‌گذاری امید است، با امضای قراردادی ساخت این نیروگاه را شروع کرده است. اکنون پیشرفت فیزیکی این نیروگاه به ۷۰ درصد رسیده است و قرار است در فاز نخست آن ۱۴ مگاوات برق تولید شود. حسن یزدانی کیان، سرپرست کارگاه نیروگاهی جاسک، در این گفت‌وگو دربارهٔ ساخت نیروگاه می‌گوید.

با توجه به کمبود برق در کشور و خاموشی‌های مکرر در صنایع که به توقف تولید منجر می‌شود، احداث نیروگاه اختصاصی در مجاورت مخازن ذخیره‌سازی جاسک یکی از ضرورت‌های انکارناپذیر است؛ از این رو، شرکت سرمایه‌گذاری امید که از سرمایه‌گذاران ساخت مخازن ذخیره‌سازی نفت در جاسک است و شرکت پتروامید آسیا که از شرکت‌های فرعی آن است و اکنون در حال ساخت مخازن ذخیره‌سازی در جاسک است، ساخت نیروگاه ۳۰ مگاواتی را در

۵۰ درصد از ارزش ریالی پروژه را شامل می‌شوند.

میزان اشتغال‌زایی در این پروژه چقدر است؟

باید تأکید کنم که در بخش جذب نیروی انسانی، از ابتدا با اولویت جذب نیروهای بومی شروع به کار کردیم و همیشه آموزش نیروهای بومی را مدنظر قرار داده‌ایم. در راستای انجام امور مهندسی پروژه و تأمین کالا و تجهیزات کارگاهی و همچنین بخش اجرای پروژه به صورت مستقیم و غیرمستقیم، نزدیک به ۲۰۰ نفر در انجام امور پروژه فعالیت دارند که نیروهای مهندسی در دفاتر ستادی مهندسی نیروگاه، مهندسان بازرسی در بخش بازرسی‌های حین ساخت و تحویل کالاها و انجام امور تست‌های لازم، مهندسان نظارت کارگاهی و دفاتر فنی کارگاهی، مهندسان و تکنسین‌های اجرایی و دیگر نیروهای کارگری و حراستی را شامل می‌شود.

چه میزان از تجهیزات مورد استفاده در ساخت

این نیروگاه داخلی بوده است و چقدر سفارش خارجی؟

در خصوص ساخت تجهیزات پروژه، با پیروی از فرمایشات مقام معظم رهبری و نام‌گذاری سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ در راستای رونق تولید و جهش تولید با اولویت استفاده از کالاهای باکیفیت ایرانی، امور تأمین تجهیزات را شروع کردیم و به جز اندک تجهیزاتی (از نظر تعداد) که در کشور موجود نبود، با حفظ رعایت موارد قرارداد BOT، دیگر تجهیزات از داخل تأمین شده است.

علت اینکه هلدینگ امید تصمیم به احداث نیروگاه

۳۰ مگاواتی در کنار ساخت مخازن جاسک گرفت چه

بود و ساخت این نیروگاه از چه زمانی شروع شد؟ از آنجاکه در محل احداث این پروژه (جاسک، منطقه کوه مبارک) هیچ خط انتقال برقی وجود نداشت، قرارداد ساخت نیروگاه ۳۰ مگاواتی در دی ۱۳۹۸ امضا و ابلاغ شد و پس از تحویل بخشی از زمین نیروگاه، در خرداد ۱۳۹۹ پروژه وارد فاز اجرایی شد.

هم‌اکنون ساخت نیروگاه در چه مرحله‌ای است؟

نیروگاه سایت مخازن نفت جاسک در فاز اول و با زیرساخت فاز دوم، تاکنون ۷۰ درصد پیشرفت دارد. میزان استفاده از ظرفیت نیروگاه، با توجه به نیاز سایت مخازن نفت جاسک قابل تغییر است؛ اما نیروگاه با ۱۰۰ درصد توان تولید ۱۴ مگاوات انرژی الکتریکی طراحی و اجرا شده است. البته باید در نظر داشته باشید که فاز اول نیروگاه ۱۸ مگاوات است که با توجه به شرایط آب و هوا، رطوبت و ارتفاع از سطح دریا توان تولید ۱۴ مگاوات فراهم است. باین حال، زیرساخت‌ها برای ۳۰ مگاوات توان خروجی اجرا شده است.

برای تولید انرژی از چه تعداد دستگاه دیزل

استفاده خواهید کرد؟

نیروگاه دیزلی بوده و سوخت آن هم گازوئیل است، برای تولید انرژی از ۱۰ دستگاه دیزل ژنراتور با ظرفیت هر دستگاه ۱.۸ مگاوات استفاده شده است. دیزل ژنراتورها هم وارداتی است که حدود

اقدامات هلدینگ امید

در بخش مسوولیت‌های اجتماعی

در پروژه گوره-جاسک

هلدینگ امید در کنار فعالیت‌های

اصلی خود در پروژه احداث خط

لوله انتقال نفت گوره-جاسک،

اقدامات ارزشمندی نیز در حوزه

مسوولیت‌های اجتماعی انجام

داده که در ادامه می‌خوانید.

تهیه اقلام ضروری

بهداشتی و درمانی

(جهت مقابله با ویروس کرونا)

میزان هزینه: ۲۰۰ میلیون تومان

درخواست کننده: استانداری

هرمزگان

تاریخ: ۲۷ خرداد ۱۳۹۹

تامین بخشی از

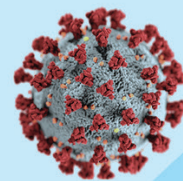
اقلام مورد نیاز

(مقابله با موج چهارم ویروس کرونا)

میزان هزینه: ۲۰۰ میلیون تومان

درخواست کننده: استانداری هرمزگان

تاریخ: ۶ اردیبهشت ۱۴۰۰

مسئولیت‌پشتیبانی
یک صندوق سیار
انتخابات ریاست
جمهوری خرداد ۱۴۰۰

موارد پشتیبانی: تامین ۲ دستگاه خودروی سواری
تامین ۱ دستگاه مینی بوس
تدارک نهار و شام عوامل اجرایی و نظارتی در روز
رای گیری
درخواست کننده: فرمانداری شهرستان بندر دیلم

كمك
به آزادی زندانیان
جرایم غیر عمد

میزان هزینه: ۱۰۰ میلیون تومان
درخواست کننده:
استانداری هرمزگان
تاریخ: ۱۸ اردیبهشت ۱۴۰۰

كمك مالی به فرمانداری
شهرستان دیلم

میزان هزینه: ۳۰ میلیون تومان
درخواست کننده: سرپرست تاسیسات
مخازن نفتی گناوه
تاریخ: ۱۹ اسفند ۱۳۹۷

مدیرعامل شرکت متن:

تحریم‌ها نا امیدمان نکرد؛ جسارت‌مان بیشتر شد

فاز نخست اجرای طرح صادرات نفت خام از جاسک در حالی شروع می‌شود که سرانجام رؤیای مسئولان کشور برای ایجاد تنوع بازارهای صادراتی نفت خام و همچنین امنیت انتقال انرژی در ایران محقق می‌شود. با اینکه ساخت پایانه نفتی در جاسک از دهه ۱۳۶۰ مطرح بود، اما اجرای عملی این طرح در دولت حسن روحانی شروع شد. جلسه‌ها و برنامه‌ریزی‌های لازم برای اجرای طرح آغاز شد، اما از آنجا که سازندگان داخلی توان ساخت برخی از تجهیزات و کالاها را در داخل نداشتند، تأمین آن‌ها از شرکت‌های خارجی برنامه‌ریزی شد. آن‌ها هم بدعهدی کردند و با دور تازه تحریم‌های آمریکا علیه ایران که از سال ۱۳۹۷ شروع شد، دیگر هیچ شرکتی حاضر به همکاری با ایران نشد. تورج دهقانی، مدیرعامل شرکت مهندسی و توسعه نفت (متن) که طی سه سال اخیر بازدیدهای مستمر و مکرری را از مراحل احداث خط لوله تا تأمین قطعات داشته و از نزدیک در جریان پیشرفت کار است، از روزهایی می‌گوید که با ناامیدی کامل روبه‌رو شده بودند و حتی در برهه‌ای نیز تصمیم گرفتند کار را متوقف کنند؛ اما کارشناسان شرکت مهندسی و توسعه نفت تصمیم گرفتند با وجود تحریم‌ها به بخش خصوصی اعتماد کنند و برای نخستین بار ۲۰۰ تا ۲۵۰ سازنده داخلی را در این پروژه دخیل کردند. نتیجه این شد که پروژه‌ای که تا سال ۱۳۹۷ کمتر از ۵ درصد پیشرفت داشت، فقط طی دو سال اخیر با پیشرفت بیش از ۸۰ درصدی، رؤیای صدور نفت خام ایران را این بار به جای خلیج فارس از دریای عمان، سواحل مکران و پایانه جاسک محقق کرد. تورج دهقانی در این گفت‌وگو از مزیت‌های اجرای پروژه انتقال نفت خام از گوره به جاسک و نصب‌هایی که سازندگان داخلی برای نخستین بار انجام دادند، می‌گوید. او از روزهای سخت و تحریم‌ها و اعتمادی که برای سپردن کار به سازندگان داخلی کردند، صحبت می‌کند.

نمای بیرونی مخزن ذخیره سازی ۵۰ هزار بشکه‌ای نفت، در جاسک

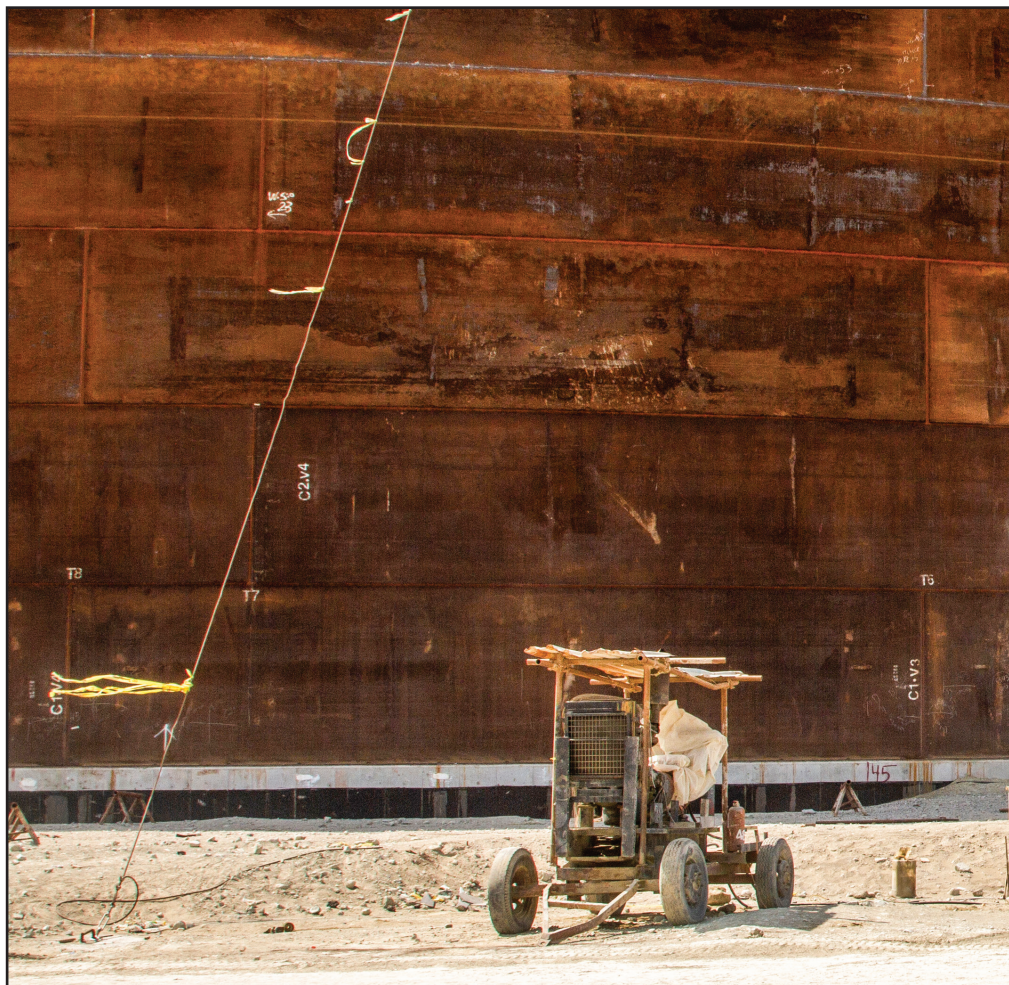
تنوع بازارهای صادراتی نفت خام

از جمله مزیت‌های اجرای طرح عظیم گوره-جاسک می‌توان به متنوع‌سازی مبادی صادرات نفت خام ایران اشاره کرد. با توجه به تحولاتی که هم‌اکنون در بازارهای بین‌المللی نفت رخ داده، عرصه رقابت بین عرضه‌کنندگان نفت خام و انرژی بسیار تنگ‌تر شده است؛ از این رو، رقبا و عرضه‌کنندگان نفت باید بتوانند در مصاف برای به‌دست‌گرفتن سهم بیشتر از بازار، از مزیت بالاتری برخوردار باشند. یکی از مهم‌ترین مزیت‌های رقابتی ایران برای فعال کردن پایانه صادراتی نفت خام در تنگه هرمز این است که مشتری‌های ایران قدرت انتخاب بیشتری دارند و می‌توانند از این مسیر هم برای دریافت نفت خام خود استفاده کنند. از سوی دیگر، صادرات نفت از پایانه جاسک دسترسی راحت‌تری برای خریداران نفت آن سوی اقیانوس هند فراهم می‌کند و ما را به بازارهای جنوب شرق آسیا که در حال حاضر یکی از ارکان توسعه در سال‌های آتی است، نزدیک‌تر می‌سازد.

تعمیر شدیم، فارمی‌ها بدعهدی کردند

اجرای این طرح از همان سال ۱۳۹۲ در دستور کار دولت قرار گرفت و بنا شد به هر طریقی شده این پروژه اجرایی شود. باین‌حال، اجرای آن طی سال‌های مختلف طرح با فرازونشیب‌های فراوانی روبه‌رو بود. تا اینکه در سال‌های ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ تاحدودی وارد بحث تأمین لوله‌ها شدیم؛ چراکه طرح انتقال نفت خام از گوره به جاسک یک طرح خط لوله‌ای به مسافت هزار کیلومتر است، لوله‌های آن هم باید خاص باشند و ورق‌های آن هم مقاوم در برابر خوردگی. سازندگان ایرانی تجربه چندانی در این بخش نداشتند؛ به همین دلیل، تأمین آن از سوی شرکت‌های چینی و کره‌ای در دستور کار قرار گرفت. متأسفانه آن‌ها دو سال این قرارداد را معطل کردند و عملاً هیچ ورقی به ما تحویل ندادند، تا اینکه آمریکا از اوایل سال ۱۳۹۷ از برجام خارج شد. همین امر باعث شد که این شرکت‌ها از دادن ورق‌هایی که قرارداد آن را با ایران منعقد کرده بودند خودداری کنند. در نتیجه، در یک بازه زمانی، در بخش تأمین ورق‌های این طرح با ناامیدی کاملی روبه‌رو شویم و در اواسط سال ۱۳۹۷ تقریباً به این نتیجه رسیدیم که اگر نتوانیم ورق را تأمین کنیم، سایر بخش‌های این پروژه هم دیگر موضوعیتی ندارد.

با اصلاحات فرایندی، سرعت کار بالا رفت

حلقه بعدی، تبدیل تختال به ورق‌های عریض بود که آن هم فرایندهای پیچیده مکانیکی و شیمیایی دارد. برای این کار یک‌سری اصلاحات فرایندی در خط تولید کارخانه فولاد اکسین انجام دادیم. تیم‌های کارشناسی روی این کار متمرکز شدند و اتفاقاً کارهای خوبی در این خصوص انجام شد و با حضور مشاوران، خط تولید شرکت فولاد اکسین متناسب با نیاز ما اصلاح شد و نگرانی حلقه دوم این زنجیره هم مرتفع شد. حلقه سوم این پروژه در بخش ساخت لوله بود. در این بخش طی سال‌های گذشته توانمندی‌های خوبی در کشور ایجاد شده بود و نیاز به یک‌سری اصلاحات جزئی داشتیم که به هر حال آن‌ها را هم تکمیل کردیم و از اوایل تابستان ۱۳۹۸ این اطمینان حاصل شد که می‌توانیم لوله‌های مورد نیاز این طرح را به صورت ۱۰۰ درصد داخلی تأمین کنیم. به این ترتیب، همه ارکان و اجزای طرح، متناسب و هم‌راستا با چشم‌انداز جدید پیش رفتند و پس از این کارها بود که دیدیم روند اجرای طرح، شتاب بیشتری گرفت.

و در نهایت، در اواسط سال ۱۳۹۷ به چشم‌اندازهای امیدبخشی در این باره دست یافتیم مبنی بر اینکه احتمالاً با یک‌سری اصلاحات فرایندی و تصمیمات کارشناسی و پذیرش ریسک این کار بتوانیم تختال را در فولاد مبارکه بسازیم. امیدمان خیلی بالا رفت و بالاخره با استقرار کارشناسان شرکت مهندسی توسعه نفت در فولاد مبارکه و پس از چند ماه تلاش، اوایل سال ۱۳۹۸ این امید حاصل شد که شرکت فولاد مبارکه می‌تواند تختال را که اولین حلقه این زنجیره است بسازد؛ واقعاً نقطه امیدبخشی بود و امیدهای ما را برای ادامه کار بیشتر کرد.

با جسارت بیشتری حرکت کردیم

حدود بیست مناقصه را در نیمه دوم سال برگزار کردیم و پیمانکارهای اجرایی در بخش اجرای گستره خط لوله، اجرای تلمبه‌خانه‌ها و مخازن ذخیره‌سازی به صورت BOT انتخاب شدند و در بخش دریا هم ساخت تأسیسات دریا و اسکله و تأسیسات بارگیری توسط شرکت نفت و گاز پارس پیگیری شد. آن‌ها هم این زنجیره را تکمیل کردند. به این ترتیب، از اواسط تابستان ۱۳۹۸ اجرای طرح عملاً شروع شد. به عبارتی می‌توانم بگویم که در اوایل سال ۱۳۹۸ طرح ما هنوز پیشرفت چندانی نداشت و زیر ۵ درصد بود، اما دستاوردی که در بخش تأمین لوله به دست آمد، کمی اعتماد به نفس ما را بالا برد تا در سایر بخش‌های پروژه با جسارت بیشتری حرکت کنیم. بیش از ۹۵ درصد یا نزدیک به ۱۰۰ درصد بسستر و بنیان این طرح به فولاد، لوله فولادی، شیرآلات فولادی و مخازن فولاد برمی‌گردد. حالا من یک پله هم بالاتر می‌روم و معتقدم بخش فولاد بخش مهمی از اجرای طرح‌های صنعت نفت را به خود اختصاص داده است. اگر بتوانیم بین صنعت فولاد که یک صنعت قدیمی و جزو ده صنعت برتر دنیا محسوب می‌شود و صنعت نفت که قدمت ۱۱۰ ساله در ایران دارد ارتباط برقرار کنیم، کار بزرگی کرده‌ایم. فکر می‌کنم ما جزو معدود کشورهای دنیا باشیم که توانسته‌ایم بین این دو بخش ارتباط تنگاتنگی در این مدت برقرار کنیم. طبعاً با همراهی و هم‌افزایی این دو صنعت کلیدی، به صورت مؤثرتری می‌توانیم در توسعه اقتصاد کلان کشور نقش ایفا کنیم و سایر زنجیره‌های توسعه کشور را که مقداری هم از این صنعت دورتر است، تحریک کرده و به عبارتی نقش پیشران توسعه اقتصادی را به مفهوم واقعی کلمه ایفا کنیم.

مهمیت‌زدایی از شرق ایران

علاوه بر مزیت بین‌المللی، شرق ایران که بنا به هر دلیلی در سال‌های گذشته کمتر توسعه یافته بود، در مسیر رشد اقتصادی و توسعه قرار می‌گیرد و از نظر استراتژیک شاهد رونق نیمه شرقی ایران خواهیم بود. توسعه این بخش از ایران در اسناد بالادستی دیده شده و حتی در توافقنامه ۲۵ ساله بین ایران و چین، به سواحل مکران به عنوان یکی از مزیت‌های اقتصادی کشور توجه شده است؛ چراکه با فعال شدن پایانه نفتی جاسک، شاهد احداث زنجیره‌های پایین‌دستی این صنعت شامل پالایشگاه‌ها خواهیم بود. در حال حاضر نیز ۵ هزار هکتار زمین برای احداث واحدهای پایین‌دستی اختصاص یافته که انتظار داریم با فعال شدن بخش خصوصی در آنجا، شاهد رونق فعالیت‌های اقتصادی در این منطقه باشیم. البته بخش خصوصی هم باید همت داشته باشد. صنعت نفت به عنوان یک صنعت مادر، بستر توسعه سواحل مکران را آماده کرده است. وزارت نفت توانسته مأموریت اصلی خود را در این ارتباط انجام دهد. حلقه‌های بعدی توسعه این منطقه با حضور فعال بخش خصوصی و سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی تکمیل خواهد شد.

گفتند همکاری نمی‌کنیم، ناامید شدیم

اما پس از مدتی با جلسه‌های متعددی که برگزار کردیم، تصمیم گرفتیم مشکل تأمین ورق‌ها را بررسی کنیم. حتی به این فکر کردیم که مثلاً از ورق‌های جایگزین استفاده کنیم و حتی سراغ سازنده‌های خارجی هم رفتیم تا بتوانیم ورق‌ها را تأمین کنیم؛ اما چون این طرح یک طرح شناخته‌شده بین‌المللی بود و به ۴۰۰ هزار تن ورق هم نیاز داشتیم، در شرایط تحریم، تأمین این میزان ورق کار آسانی نبود. طبیعی بود که سازندگان این نوع ورق که تعدادشان در دنیا محدود و شناخته‌شده است به خاطر تحریم نگرانی‌هایی داشتند و خیلی تمایل نداشتند با ما همکاری کنند؛ از این رو کارشناسان حوزه تخصصی گفتند می‌توانیم از طریق توانمندی‌های داخلی این ورق‌ها را تأمین کنیم و افق جدیدی پیش روی ما گشوده شد. بخش‌های کارشناسی ما به بررسی موضوع از جنبه متالورژی، تأمین لوله و ورق پرداختند و حتی در بازدیدهایی از کارخانه‌های شرکت مادر اصلی در ایران که در زمینه فولاد فعالیت می‌کردند، به ارزیابی‌های اولیه‌ای رسیدیم و توانستیم به جمع‌بندی در این ارتباط برسیم

تعداد ۲۵۰

سازنده داخلی

از اقصی نقاط

ایران مشغول

ساخت و تأمین

اقلام مختلف

برای این طرح

هستند. هم‌افزایی

انجام شده در

این طرح و

سبک مدیریت

طرح از دیگر

دستاورد های

قابل توجه

در این پروژه

است. نتیجه

این هم‌افزایی

و مدیریت

یکپارچه باعث

شد که این

پروژه در کمتر

از دو سال پیش

از ۸۰ درصد

پیشرفت کند

قرار بود در ایران ساخته شود نیز می‌پذیرفتیم. کار بسیار بزرگی در حال انجام بود و احجام هم بسیار بالا. خوشبختانه تا حد قابل قبولی پذیرش ریسک سپردن امور به سازندگان جواب داد. البته در بخش‌هایی به دلیل رعایت نکردن زمان بندی از سوی سازندگان در تحویل سفارش‌ها به مشکل خوردیم؛ اما چون ریسک را پذیرفته بودیم، همکارانم زحمات‌های بیشتری را کشیدند تا کار را جلو ببریم. با این حال، معتقدم این طرح به معنای واقعی کلمه و فارغ از هر شعاری ثابت کرد تحریم‌ها از تهدید به فرصت تبدیل شد. با وجود نواقصی که در اجرای طرح می‌بینیم و قطعاً باید کار کارشناسی هم برای آن‌ها انجام دهیم و البته نباید دچار شعارزدگی هم شویم و باید در مراحل بعدی اجرای پروژه قطعاً به بهبود اجرای کار بپردازیم، اما این طرح به معنی واقعی کلمه توانست تهدید تحریم را به فرصت تبدیل کند.

رکوردهای بی‌نظیری ثبت کردیم

در حال حاضر فاز اول این طرح حدود ۹۶ درصد پیشرفت دارد و اصطلاحاً طرح به لحاظ سرعت اجرا و روند پیشرفت، یک طرح شتابان است و رکوردهای بی‌نظیری را ثبت کرده است. تعداد ۲۵۰ سازنده داخلی از اقصی نقاط ایران مشغول ساخت و تأمین اقلام مختلف برای این طرح هستند. هم‌افزایی انجام شده در این طرح و سبک مدیریت طرح از دیگر دستاوردهای قابل توجه در این پروژه است. نتیجه این هم‌افزایی و مدیریت یکپارچه باعث شد که این پروژه در کمتر از دو سال بیش از ۸۰ درصد پیشرفت کند، ضمن اینکه ۹۵ درصد تجهیزات به کاررفته در این طرح از سوی سازندگان داخلی تأمین شده است. استانداردها هم منطبق با استانداردهای بین‌المللی است. خوشبختانه باید اعلام کنم در بخش خط لوله که یکی از اجزای کلیدی این طرح عظیم محسوب می‌شود، با انجام تمام تست‌های مربوطه، حتی در یک مورد هم با شکست مواجه نشدیم. سه بخش هزینه، زمان و کیفیت در ساخت اقلام مورد نیازمان رعایت شده و فراتر از آن‌ها توانستیم از خروج چندصد میلیون دلار ارز از کشور جلوگیری کنیم.

خودمان را ملزم به توانمند کردن سازنده‌ها می‌دانیم

در بخش الکتروپمپ‌ها، با سه سازنده بزرگ و برتر کشور قرارداد بستیم و مراحل ساخت ۵۰ الکتروپمپ در جریان است که در حال حاضر ۲۵ پمپ ساخته شده و بخشی از آن‌ها نصب شده‌اند و در مرحله آزمایش هستند. امیدوارم ساخت این نوع پمپ‌ها توسط سازنده‌های داخلی سرآغازی باشد برای اینکه صنعت پمپ بتواند مراحل تکمیل خود را طی کند. ما فقط به تکلیف استفاده از توانمندی داخلی در اجرای این طرح بسنده نکردیم، بلکه خودمان را ملزم به توانمند کردن بخش داخلی دانستیم تا از این طریق کمک کنیم سازندگان داخلی بتوانند خودشان را ارتقا دهند. صنعت نفت در این مسیر فراتر از تعهد سازمانی خود گام برداشته و تأثیرات این حمایت‌ها قطعاً در سال‌های آینده نمایان خواهد شد.

دافلی‌سازی سافت شیرآلات پندده‌تنی

در بخش ساخت خط لوله هزار کیلومتری، حدود ۸۵ شیر چندده‌تنی به کار می‌رود که طول برخی از آن‌ها به هفت تا هشت متر هم می‌رسد. برای این کار هم نیازمند این بودیم که یک بدنه چندده‌تنی را به صورت ریخته‌گری یکپارچه انجام دهیم که بتوانند این شیرها را به ما تحویل دهند. انجام این کارها به فناوری‌هایی نیاز داشت که در این ابعاد در کشور عملیاتی نشده بود. ما در حوزه متالورژی و ریخته‌گری شرکت‌های متعددی در ایران داریم که در سایزهای مختلف کار می‌کردند، اما نمی‌توانستند سایزهای مورد نیاز ما را تأمین کنند؛ از این رو معمولاً این نوع شیرآلات را از خارج تأمین می‌کردیم. دستاوردی که در ساخت لوله به دست آوردیم، این اعتماد به نفس را به ما داد که می‌توانیم این نوع شیرآلات را هم در داخل کشور بسازیم. با سازندگان بزرگ داخلی شیرآلات جلسه‌های متعددی برگزار کردیم و خواسته‌های خود را گفتیم و از آن‌ها خواستیم تا اصلاحات مورد نظر ما را انجام دهند. گفتیم اگر طبق استانداردها و خواسته مورد نظر ما شیرآلات را ساخته و در زمان مشخص به ما تحویل دهند، به جای شرکت‌های خارجی از آن‌ها خرید خواهیم کرد. سازندگان هم خواسته‌های ما را اجرا کردند.

سرعت اجرا را بالا بردیم

باید به این هم توجه داشته باشید که حداقل پنج تا هشت سال طول می‌کشد تا چنین طرحی با این حجم از گستردگی فعالیت شکل بگیرد. ما هم با توجه به زمان‌هایی که به هر دلیلی نتوانسته بودیم پیشرفت خوبی در طرح داشته باشیم، مجبور بودیم که پیشرفت‌های دو تا سه برابری را در زمان کوتاه‌تری داشته باشیم. این موضوع ما را بسیار نگران کرده بود؛ هم باید به زمان بندی‌ای که اعلام کرده بودیم می‌رسیدیم، هم اینکه در سریع‌ترین زمان ممکن به تأمین کالاها می‌پرداختیم. از طرف دیگر باید ریسک سپردن بخش‌هایی را که برای نخستین بار

می‌توانیم روزانه تا ۳۵۰ هزار بشکه نفت را منتقل کنیم

همان طور که می‌دانید، هدف از اجرای این طرح انتقال روزانه یک میلیون بشکه نفت از گوره به جاسک است؛ یعنی تقریباً ۲۵ درصد نفت تولیدی کشور از این پایانه صادر می‌شود. با توجه به اینکه هزار کیلومتر از خط لوله تکمیل و تلمبه‌خانه‌ها هم راه‌اندازی شده‌اند، می‌توانیم در فاز اول با همین تأسیسات موجود که ۸۰ درصد پیشرفت طرح را شامل می‌شود، روزانه بین ۳۰۰ تا ۳۵۰ هزار بشکه نفت خام را از گوره به جاسک منتقل و از آنجا به مقاصد صادراتی ارسال کنیم. امیدواریم تا پایان پاییز امسال همه تأسیسات بین راهی که شامل ۸ ایستگاه می‌شود راه‌اندازی شوند تا بتوانیم یک میلیون بشکه نفت خام را از گوره به جاسک منتقل کنیم.

پیمانکاران را تنها نگذاشتیم

تحریم‌های بین‌المللی، نوسانات شدید نرخ ارز، انتخابات ریاست جمهوری در آمریکا و ایران و پاندمی کرونا چهارگانه‌ای بودند که در یک سال گذشته اثر قابل توجهی روی اجرای پروژه‌های نفتی در ایران گذاشتند. در حالی که اکثر فعالیت‌های اقتصادی در دنیا به دلیل شوک ناشی از پاندمی کرونا متوقف شده بود، اما در مورد طرح انتقال نفت خام گوره به جاسک این مسئله مطرح نبود. دکتر چراغی، رئیس هیئت‌مدیره پتروامید آسیا می‌گوید با همه مشکلاتی که در این مدت با آن مواجه بودیم و با اینکه پیمانکار در برهه‌ای قادر به ادامه کار نبود، او را تنها نگذاشتیم و با مدیریت صحیح و تصمیم‌گیری به‌موقع، ریسک اجرای پروژه را کاهش دادیم و این برگ برنده پتروامید آسیا در یک سال گذشته است. گفت‌وگو با رضا چراغی کویانی، رئیس هیئت‌مدیره شرکت پتروامید آسیا را در ادامه بخوانید.

« شرکت پتروامید آسیا سازنده ۲۰ مخزن

ذخیره‌سازی نفت خام فاز نخست طرح

انتقال نفت خام از گوره به جاسک است.

هم‌اکنون پروژه در چه مرحله‌ای است؟

پیشرفت پروژه از سال ۱۳۹۸ تا ابتدای سال ۱۳۹۹ تقریباً زیر ۱۰ درصد بود، اما پس از آمدن آقای دکتر مدرس خیابانی به‌عنوان مدیرعامل گروه سرمایه‌گذاری امید و تیمی که برای پیشرفت سریع پروژه انتخاب کردند، از سال ۱۳۹۹ عملاً اجرای پروژه را با سرعت و جدیت بیشتر شروع کردیم و از آن زمان تا تیر ۱۴۰۰ پیشرفت پروژه به حدود ۵۰ درصد رسیده است. علت سرعت پایین اجرای پروژه در آغاز کار، هم خاک منطقه و طولانی شدن فرایند تسطیح خاک و هم مباحث قراردادی و مشکلاتی بود که با پیمانکار داشتیم که گره‌های کوری در اجرا به وجود آمد؛ با این حال توانستیم به نحوی آن‌ها را حل و فصل کنیم. گفتنی است با توجه به اینکه محل اجرای پروژه بین سیریک و جاسک است، بنابراین منطقه‌ای غیرصنعتی محسوب می‌شود و عملیات تجهیز کارگاه و اجرای سیویل با صعوبت همراه

است. مثلاً از جمله مشکلات قراردادی که داشتیم این بود که قرارداد ما با پیمانکار اصلی پروژه به‌صورت ریالی/ارزی بود. زمان انعقاد قرارداد در سال ۱۳۹۸، یورو ۱۱ هزار و ۹۰۰ تومان بود، اما در زمان اجرای عملی پروژه یعنی در سال ۱۳۹۹، نرخ یورو از ۲۲ هزار تومان شروع شد و به ۳۲ هزار تومان هم رسید. طبیعی است که شرکت پتروامید آسیا و پیمانکاران برای اجرای کار با مشکلات فراوانی مواجه شدند. نوسانات نرخ ارز باعث شد به پروژه‌های فعال در حوزه نفت، گاز و پتروشیمی تعدیل خورده یا ضریب پیمان آن‌ها داده شده و با قراردادهای به‌صورت ارزی شوند. اما ما در شرکت پتروامید آسیا، با توجه به محدودیت‌های قراردادی، با مدیریت صحیحی که اعمال کردیم و ورود مستقیم سرمایه‌گذار که خودمان بودیم، و نیز با نظارتی که تیم مدیریتی قوی ما و حمایت گروه سرمایه‌گذاری امید و شخص دکتر مدرس خیابانی و اعضای هیئت‌مدیره شرکت داشتند، توانستیم به‌منظور کمک به اجرای این پروژه ملی و استراتژیک به نحوی در کار پیمانکار ورود کنیم تا با مدیریت هزینه و ارائه راه‌حل‌های مناسب، مشکلات پروژه را به حداقل برسانیم.

در سالی
پیشرفت زیادی
را در پروژه به
دست آوردیم
که هم کرونا
داشتیم هم
جهش ارزش
خیلی زیاد شد
و هم نزدیک
انتخابات
ریاست جمهوری
آمریکا و ایران
بود

«این هم‌افزایی را چطور ارزیابی می‌کنید؟»

هم‌افزایی بین ما، کارفرما و پیمانکاران باعث شد تا بتوانیم اجرای پروژه را وارد ریل کنیم و سرعت آن را بالا ببریم. اگرچه فشار زیادی روی هلدینگ امید به‌عنوان سرمایه‌گذار بود، اما با مدیریت صحیح، پیمانکار را در اجرای پروژه تنها نگذاشتیم. فکر می‌کنم در یک سال اخیر خوب و قوی ظاهر شدیم. تصمیمات به‌موقع و سریعی که در این مدت گرفتیم باعث شد تا ریسک کار کاهش یافته و کمتر متضرر مسائل مالی شویم و به‌نحوی از تنگناهایی که در پروژه به وجود آمده بود خارج شدیم. فکر کنم اگر این چهار مشکل اساسی وجود نداشت، قطعاً می‌توانستیم پیشرفت‌های بالاتری را کسب کنیم. برگ برنده ما اتفاقاً هم‌افزایی بین کارفرما و پیمانکار، با وجود همه این مشکلات بود. البته این فشار بیشتر روی ما به‌عنوان سرمایه‌گذار بود که باید هزینه کنیم و متعاقباً به پیمانکار هم منتقل شد؛ اما با مدیریت صحیح، صرف وقت زیاد و حمایت هلدینگ امید و بانک سپه توانستیم موضوع را مدیریت کنیم. خود ما در پروژه دخالت کردیم و پیمانکار را تنها نگذاشتیم. تیم پروژه و هیئت‌مدیره ما بسیار قوی عمل کرد و تصمیمات به‌موقع و سریع گرفتیم تا کمترین ریسک را برای ما داشته باشد.

«مهم‌ترین تجربه‌ای که در این مدت از اجرای این پروژه کسب کردید چه بود؟»

شاید مهم‌ترین تجربه‌ای که در بحث قراردادی کسب کردیم این است که بهتر است در آینده تا جایی که امکان دارد قرارداد را به‌صورت کاملاً ارزی ببندیم؛ چون قراردادهای ما معمولاً ریالی هستند، نوسانات نرخ ارز خیلی برای ما مشکل‌ساز می‌شود. بحث دیگر این است که در دنیا هیچ‌وقت ساخت ۲۰ مخزن را کلاً به یک پیمانکار نمی‌دهند. متأسفانه در زمان انعقاد این قرارداد، به‌طور کامل ساخت این تعداد مخزن به یک پیمانکار داده شده که به نظرم بهتر است در قراردادهای بعدی این موضوع رعایت شود. اگر ساخت مخازن بین چهار یا پنج پیمانکار تقسیم می‌شد، قطعاً اجرای پروژه با سرعت بهتری صورت می‌گرفت و اگر یکی از پیمانکارها در حین اجرا به مشکل برمی‌خورد، پیمانکاری که عملکرد بهتری داشت می‌توانست حتی به کمک او بیاید. شاید در این صورت می‌توانستیم تا پایان قرارداد که آذر ۱۴۰۰ است، هر ۲۰ مخزن را تحویل دهیم. البته تأخیر ما نیز دلایل فنی و اقتصادی دارد.

«به اعتقاد شما مهم‌ترین عامل اجرای به‌موقع پروژه‌ها چیست؟»

ثبات در شرایط سیاسی، اقتصادی و اجتماعی یکی از عوامل مهم در انجام به‌موقع پروژه‌ها در زمان قرارداد و برنامه‌ریزی‌هاست. وقوع رویدادهای مختلف در مدت‌زمان انجام یک پروژه می‌تواند زمان، هزینه و کیفیت آن را تحت تأثیر قرار دهد. ویروس بدون مرز کرونا بر شرایط اجتماعی و اقتصادی کشورها تأثیرگذار بوده و روش اجرای امور را تحت تأثیر خود قرار داده است. در حال حاضر می‌توان ادعا کرد که شیوع ویروس کرونا اصلی‌ترین چالش اکثر کشورها و جوامع بشری از نظر اقتصادی، اجتماعی و سیاسی است. دیگر اینکه از نظر من، مهم‌ترین چالش پروژه‌های نفت و گاز، تأخیرهای گسترده در چرخه عمر (فازهای مهندسی، ساخت و تدارکات) آن‌هاست. این تأخیرات، زمان و هزینه بالاتری را نسبت به برنامه‌ریزی اولیه به پروژه تحمیل می‌کند و در بسیاری از موارد توجیه اقتصادی پروژه را زیر سؤال می‌برد.

«همکاری شرکت مهندسی و توسعه نفت (متن) به‌عنوان کارفرمای این طرح با شما چطور بود؟»

از زمانی که بنده در پروژه حضور دارم، شرکت متن به‌عنوان سرمایه‌پذیر این طرح، همکاری خیلی خوبی با شرکت پتروامید آسیا داشته است. گفتنی است تعامل خوب و سازنده بین گروه سرمایه‌گذاری امید و شرکت ملی نفت ایران در سال ۱۳۹۹ کمک شایانی به اجرای این پروژه کرده است.

«علت اینکه به‌صورت مستقیم در کار پیمانکار خودتان دخالت کردید چه بود؟ آیا توان اجرای پروژه را نداشتند؟»

به خاطر مشکلاتی که در بالا به برخی از آن‌ها اشاره کردم، پیمانکار اصلی ما، یعنی شرکت کیسون، امکان ادامه کار را نداشت. در حال، نوسان نرخ ارز برای سازنده‌های قطعات و تجهیزاتی که با آن‌ها قرارداد بسته بودیم نیز مشکلات فراوانی را به وجود آورده بود. ما سعی کردیم این مشکلات به‌نوعی رفع و رجوع شود. البته باید این را هم اضافه کنم این مشکلات قطعاً تا پایان پروژه با ما خواهد بود. به همین خاطر، به دنبال تدبیری هستیم تا با حداقل مشکلات پروژه را جلو ببریم. باین حال، ما پایه کارمان را براساس سال ۱۳۹۸ در نظر گرفتیم و هیچ رقم اضافه‌ای را روی قرارداد یا پیمان اصلی لحاظ نکردیم و فقط از تمام ظرفیت قرارداد و توان شرکت پتروامید بهره بردیم. این موضوع به‌صورت موضعی توانست مشکلاتمان را حل کند.

«تحریم و کرونا چقدر روی اجرای پروژه تأثیر گذاشت؟»

نقطه عطف پروژه ما همین‌جاست که در سالی پیشرفت زیادی را در پروژه به دست آوردیم که هم کرونا داشتیم هم جهش ارز خیلی زیاد شد و هم نزدیک انتخابات ریاست‌جمهوری آمریکا و ایران بود. به‌هر حال، همه این عوامل در اقتصاد ما تأثیرگذار هستند. از طرف دیگر، کشور به خاطر مسائل کرونا مدام درگیر قرنطینه و رعایت پروتکل‌های بهداشتی بود که الان هم ادامه دارد. این مسائل باعث شد در بخش‌هایی واقعاً با مشکل مواجه شویم، به‌نحوی که در بعضی از بازه‌های زمانی نیروی فعال ما در سایت به‌روزی ۷۰۰ تا ۵۰۰ نفر کاهش یافت. اما الان بیش از ۱۳۰۰ نفر در سایت به‌صورت دوشیفت و شبانه‌روزی مشغول به کار هستند. در واقع، نیروهای شاغل در بخش ساخت مخازن و پمپ استیشن و نیروگاه به‌صورت شبانه‌روزی در حال فعالیت هستند تا بتوانیم پروژه را هرچه سریع‌تر به اتمام برسانیم. برای ما به‌عنوان سرمایه‌گذار این موضوع بسیار مهم است که کار را سریع‌تر تمام کنیم و به درآمدزایی برسیم.

شرکت پتروامید آسیا تاکنون برای ساخت مخازن ذخیره‌سازی نفت خام در جاسک بیش از ۱۰۰۰ میلیارد تومان هزینه کرده است. براساس گفته‌های نگین تاجی، معاون مالی و اقتصادی شرکت پتروامید آسیا، تحریم‌ها هزینه اجرای این پروژه را برای این شرکت دو برابر کرده است. او می‌گوید اگر تحریم نبودیم، مشکلی برای تأمین مالی پروژه از منابع خارجی نیز نداشتیم و مؤسسات مالی خارجی علاقه‌مند به سرمایه‌گذاری در ایران بودند؛ اما با تشدید تحریم‌ها عملاً این کار غیرممکن شد. از سوی دیگر، او معتقد است اجرای این پروژه سبب رونق کار بسیاری از تولیدکنندگان داخلی کشور شده است. مصاحبه با زریر نگین تاجی، نایب‌رئیس هیئت‌مدیره و معاون مالی و اقتصادی شرکت پتروامید آسیا را در ادامه می‌خوانید.

تأمین مالی به‌موقع انجام شد

تحریم‌ها تقریباً هزینه اجرای پروژه ما را دو برابر کرد. اگر تحریم نبودیم، خیلی راحت می‌توانستیم منابع مالی را از خارج تأمین کنیم و اتفاقاً بخش خارجی هم تمایل به سرمایه‌گذاری و مشارکت در این زمینه را داشت؛ اما تحریم‌ها باعث شد که به‌سمت تسهیلات داخلی برویم که برای ما گران‌تر تمام شده است. همچنین، خرید کالاها نیز از خارج به داخل منتقل شده است و تقریباً تمامی خریدها داخلی هستند.

«و به‌سمت خریدهای داخلی رفتید؟»

بله، همین‌طور است. شما مقایسه کنید ساخت مخازن جاسک را با مخازن گناوه: خریدهای ما در آنجا از شرکت‌های اروپایی و آسیایی مطرح در این زمینه بود، اما این بار کاملاً به‌سمت داخل حرکت کردیم. سازنده‌های داخلی ما در این مدت، از عهده این کار برآمدند و این پروژه باعث رونق و اشتغال‌زایی بسیاری از واحدهایی شد که تا سال‌ها قبل هیچ سفارشی نداشتند. مثلاً همین الان وقتی که به برخی از آن‌ها سفارش کالا می‌دهیم، می‌گویند که تا دو سال ظرفیت آن‌ها پر است. البته باید به این مسئله هم توجه کنیم که وقتی ناچار می‌شوید فقط از یک سازنده خرید کنید، باعث شکل‌گیری انحصار می‌شود و کیفیت کالا هم پایین‌تر می‌آید. بنابراین فکر می‌کنم بهتر است تنوع در سازندگان بیشتر شود تا سفارش‌دهندگان هم حق انتخاب داشته باشند.

«بانک‌های ایرانی توان تأمین مالی چنین

پروژه‌هایی را دارند؟»

برای پروژه‌های مانند ساخت مخازن جاسک که با در نظر گرفتن تحریم‌ها هزینه کل پروژه بین سه تا چهار هزار میلیارد تومان می‌شود، امکان‌پذیر است. اما برای مگا پروژه، منابع بانکی ما کفایت نمی‌کند.

«لطفاً درباره تأمین مالی ساخت ۲۰

مخزن ذخیره‌سازی نفت خام از سوی گروه

پتروامید آسیا بگویید.»

جریان مالی که برای این پروژه در نظر گرفته شده روی دو موضوع متمرکز بود: یکی منابع درآمدی که خود شرکت داشت که بیشتر از محل درآمد اجاره مخازنمان در گناوه بود و دومی تأمین مالی از بازارهای پولی و مالی داخلی و خارجی بود که با توجه به شرایطی که در اقتصاد ایران پس از خروج آمریکا از برجام اتفاق افتاد، امکان تأمین مالی از خارج مهیا نشد. بنابراین، نگاهمان در این بخش به داخل معطوف شد.

از آبان ۱۳۹۷ تا تیر ۱۴۰۰ بیش از هزار میلیارد تومان در این پروژه هزینه کرده‌ایم که علاوه بر منابع داخلی، مهم‌ترین آن‌ها، یک خط اعتباری ۱۰۰۰ میلیارد تومانی از بانک تجارت بوده است. همچنین، در حال دریافت هزار میلیارد تومان اعتبار هم از بانک اقتصاد نوین هستیم. منابعی که تاکنون دریافت کردیم بسترساز خرید کالا و سفارش‌گذاری تجهیزات مورد نیازمان در اجرای این پروژه عظیم شد.

«همکاری بانک‌ها با شما برای پرداخت

تسهیلات چگونه بود؟»

اگر وثایق را آماده کنیم و سود مدنظرشان را بدهیم، بانک‌ها برای تأمین مالی مشکلی ندارند.

«درآمد حاصل از اجرای این پروژه برای

پتروامید آسیا چقدر است؟»

۶۰۶ میلیارد یورو درآمدی است که قرار است طی پانزده سال با اجرای این پروژه به دست آوریم.

«تحریم‌ها چقدر روی هزینه‌های شما اثر

گذاشت؟»

برای پروژه‌های
مانند ساخت
مخازن جاسک
با در نظر گرفتن
تحریم‌ها هزینه
کل پروژه بین
سه تا چهار
هزار میلیارد
تومان می‌شود

زور تحریم

به توان داخلی ایران نرسید

اگرچه آمریکا با اعمال تحریم علیه ایران توقف فعالیت‌های تولیدی و ممانعت از پیشرفت کشور را هدف گرفته بود، اما تکیه بر توان داخلی در ساخت طرح ملی خط لوله انتقال نفت گوره-جاسک این تهدید را به فرصتی برای ایران و سازندگان داخلی تبدیل کرد. زمانی که ترامپ در اردیبهشت ۱۳۹۷، خروج یک‌طرفه آمریکا از برجام را امضا می‌کرد، رؤیای به‌صفر رساندن صادرات نفت ایران را در سر داشت. رؤیایی که هرچند توانست صادرات نفت ایران را محدود کند و دسترسی به درآمدهای نفتی را محدودتر، اما هیچ‌گاه محقق نشد. علاوه بر فشار بر صادرات نفت، ترامپ با اعمال تحریم‌ها، به دنبال کاهش ضرب‌آهنگ توسعه اقتصادی در ایران نیز بود و این موضوع، به‌ویژه در صنعت نفت بیشتر احساس می‌شد. شرکت‌های بزرگی که بعد از اجرایی شدن برجام راهی تهران و خیابان طالقانی شده بودند، بازگشت یک‌جانبه تحریم‌ها، یکی‌یکی بار سفر بستند. اما از آنجاکه توسعه صنعت نفت متوقف‌شدنی نیست، وزارت نفت تصمیم گرفت که با وجود تحریم‌ها، از توان داخلی برای پیشبرد طرح‌های خود استفاده کند. استفاده از توان داخلی البته نتیجه داد و ظرفیت تولید نفت و گاز کشور درست در سخت‌ترین دوران جنگ اقتصادی بالا رفت. ایران همچنین بعد از تحریم‌های دوباره آمریکا در سال ۱۳۹۷، پروژه‌های را تعریف کرد که به نظر می‌رسید بدون مشارکت شرکت‌های خارجی امکان اتمام آن وجود ندارد. پروژه‌های که حالا در مراحل پایان بهره‌برداری از فاز نخست قرار گرفته است. طرح ملی خط انتقال نفت گوره-جاسک با انجام مقدمات و اطمینان از توان داخلی برای اجرای آن، از ۵ تیر سال گذشته با دستور رئیس‌جمهوری وارد مرحله اجرا شد. حسن روحانی در مراسم آغاز احداث این خط لوله اعلام کرد که تحریم‌کنندگان، یعنی آمریکا و رژیم صهیونیستی، به‌خوبی شاهد هستند که نمی‌توانند مانع حرکت ملت ایران در «جهش تولید» و فناوری باشند. رئیس‌جمهوری با بیان اینکه تحریم با همه نکتته‌هایی که برای کشور دارد، نقاط فرصت هم برای کشور ایجاد کرده، افزود: «تحریم ما را وادار کرد این طرح عظیم را خودمان ایجاد کنیم.» وی گفت: «تمام بخش‌های این طرح عظیم را که باید به دست خارجی‌ها ایجاد می‌کردیم و پیش از این چنین فکری در ذهن می‌آمد، به برکت تحریم، با تلاش نیروهای داخلی به انجام رساندیم.» طرح ملی گوره-جاسک که با اهداف سیاسی، امنیتی، اقتصادی و توسعه‌ای در کشور تعریف شد، قرار است با انتقال روزانه یک میلیون بشکه نفت خام تولیدی در خوزستان، به ۶۰ کیلومتری بندر جاسک، پایانه‌های صادراتی ایران را متنوع کند. این طرح، طرحی استراتژیک و ملی محسوب می‌شود که طی آن یک خط لوله، ۸ ایستگاه در مسیر آن، ۲۰ مخزن به ظرفیت ۱۰ میلیون بشکه و تأسیسات دریایی برای صادرات نفت خام ساخته و راه‌اندازی خواهد شد.

تکمیل زنجیره تولید لوله‌های مقاوم در برابر نفت ترش

از همین رو، مهم‌ترین بخش این پروژه ساخت لوله‌هایی بود که در برابر نفت خام ترش مقاوم باشند. تا پیش از این همواره این لوله‌ها از طریق واردات تأمین می‌شد، اما به دلیل تحریم‌ها، امکان واردات آن در کشور به صفر رسید. با این حال، سازندگان داخلی توانستند زنجیره ساخت این لوله‌ها را در کشور تکمیل کنند و اکنون هزار کیلومتر لوله‌گذاری این خط انتقال نفت به پایان رسیده است. با این اقدام، علاوه بر تأمین لوله‌های مورد نیاز برای اجرای این طرح، ایران از واردات لوله‌های مقاوم در برابر نفت ترش نیز بی‌نیاز می‌شود. موضوعی که تا پیش از تحریم‌ها، نقطه‌ضعفی برای اجرای طرح‌های صنعت نفت و گاز به شمار می‌رفت.

تغییر طراحی پمپ‌ها، متناسب با توان ساخت داخل

دستآورد دیگری که هم‌زمانی اجرای این طرح با تحریم‌ها به دنبال داشت، ساخت پمپ‌های مورد نیاز برای انتقال نفت در این خط لوله بود. ساخت این پمپ‌ها در ابتدا غیرممکن به نظر می‌رسید. طبق طراحی اولیه، برای هر ایستگاه پنج دستگاه الکتروپمپ سانتریفیوژ ۶مگاواتی از نوع BB3 در نظر گرفته شده بود که امکانات و ظرفیت ساخت چنین الکتروپمپ‌هایی در داخل کشور وجود نداشت؛ بنابراین، در بازنگری و روزآمد کردن تأسیسات براساس ظرفیت تولید داخل، برای هر ایستگاه ۱۰ دستگاه پمپ ۲.۵مگاواتی، در مجموع به تعداد ۵۰ دستگاه طراحی شد. به عبارت ساده‌تر، به‌جای استفاده از پمپ‌های با توان بالا، از

تعداد بیشتری پمپ با توان کمتر استفاده می‌شود. قرارداد ساخت و بهره‌برداری پنج‌ساله از این الکتروپمپ‌ها با سه سازنده توانمند داخلی، در شهریور سال گذشته امضا شد. با این تدبیر، امکان ساخت داخلی پمپ‌ها فراهم شد. ریسک تأمین پمپ‌ها از خارج از کشور به دلیل تحریم‌های ظالمانه کاهش یافت، زمان مورد نیاز برای ساخت، راه‌اندازی و بهره‌برداری مرحله‌ای و زود هنگام کوتاه و عملیات بهره‌برداری تسهیل شد و از خروج ارز نیز جلوگیری به عمل آمد. با این اقدامات و تکیه بر توان داخل، تولید در کشور رونق گرفت. این در حالی بود که اغلب واحدهای تولیدی، به دلیل تحریم‌ها، یا با ظرفیت پایین کار می‌کردند و یا به‌طور کامل تعطیل شده بودند. رونق تولید در اجرای طرح ملی انتقال نفت گوره-جاسک آن‌چنان زیاد بود که بیش از ۹۵ درصد از تجهیزات مورد نیاز در ساخت این طرح ۲ میلیارد دلاری که از اسفند ۱۳۹۷ آغاز شده، در داخل کشور تأمین شده است و این اقدام باعث صرفه‌جویی ۵۰۰ میلیون یورویی بوده است.

زنده‌کردن امید در دل مردم در شرایط ترمیم

به گفته وزیر نفت، یکی از اهداف اصلی در امضای این نوع قراردادها در سال رونق تولید، افزودن بر حمایت از سازندگان داخلی، زنده‌کردن امید در دل مردم است و ما می‌توانیم، با اجرای این طرح، برای اولین بار در کشور ایجاد زنجیره تولید لوله NACE (تولید تختال، ورق عریض و لوله ۴۲ اینچ)، تولید مواد اولیه پوشش FBE، طراحی و ساخت پمپ‌های ۲.۷مگاواتی،

ساخت شیرآلات ۴۲ اینچ رقم خورد. زنجیره تولید لوله با مشارکت شرکت‌های ایرانی کامل شد و طراحی و ساخت ۵۰ الکتروپمپ توسط پمپ‌سازان ایرانی، آن چیزی نبود که پیش از این در صنایع ایران تجربه شده باشد. احداث مخازن ذخیره در منطقه جاسک از نوع BOT و تأسیسات بارگیری دریایی از نوع EPC نیز به شرکت‌های ایرانی سپرده شده و به همین خاطر است که گفته می‌شود سهم تولید داخل و شرکت‌های داخلی ۹۵ درصد است. ممکن بود در نبود تحریم‌ها بخش قابل توجهی از آن صرف واردات کالا و قطعات اولیه، از جمله ورق فولاد شود؛ اما اکنون می‌توان گفت که قسمت اعظم آن به چرخه اقتصادی کشور تزریق شده است. با این داخلی‌سازی از خروج بیش از ۵۰۰ میلیون یورو ارز جلوگیری شده و ۵ هزار نفر را مستقیم و ۱۰ هزار نفر را غیرمستقیم، در اوج تحریم‌ها و فشارهای اقتصادی مشغول به کار کرده است. از نگاه کارشناسان، تولید شیرهای انتقال، الکتروپمپ‌های مورد نیاز، ساخت هزار کیلومتر خط لوله انتقال نفت در کنار ساخت مخازن، پایانه و گوی شناور در منطقه جاسک با استفاده از توان داخلی، نشان‌دهنده عزم ملی برای به‌ثمر رسیدن این طرح راهبردی و نماد واقعی تکیه بر توان داخل است.

بی‌اثر کردن ترمیم‌ها با بهره‌برداری از خط لوله گوره-جاسک

اگرچه ایران از تحریم‌ها به‌عنوان فرصتی برای رونق تولید داخل خود در پروژه‌های نفتی استفاده کرد و خط لوله انتقال نفت از گوره به جاسک را به اجرا درآورد، اما

قرار دارد، باعث امنیت انرژی برای کشور می‌شود. تحریم‌ها علیه صنعت نفت ایران نه تنها نتیجه معکوس داده و به اهداف خود نرسیده‌اند، بلکه دیگر توجیهی برای آن‌ها نیز وجود ندارد. موقعیت ایران به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین تأمین‌کنندگان انرژی جهان و بازگشت نفت آن به بازار پس از لغو تحریم‌ها می‌تواند به بهبود تجارت و صنعت جهانی در دنیای پساکرونا بینجامد. ایران پیش از این و هم‌زمان با اجرایی شدن برجام، نشان داد که در کمتر از چهار ماه می‌تواند تولید نفت خود را به میزان پیش از تحریم‌ها برساند و به سرعت مشتریان سنتی خود را جذب کند. واقعیت این است که هر زمان ایران شاهد تحریم علیه زیرساخت‌ها و منابع خود به هر بهانه‌ای بوده، اراده برای استفاده از توان داخلی بیشتر شده است تا در تولید و صادرات نفت و گاز خود به‌عنوان اهرم اصلی نفوذ بین‌المللی این کشور، به خودکفایی برسند. احداث خط لوله انتقال نفت گوره-جاسک در این شرایط بهترین تأیید برای این مدعاست.

خریداران این است که به‌جای اینکه نفت را در خلیج فارس تحویل بگیرند، در نزدیکی آب‌های اقیانوسی خرید نفت خود را انجام دهند. این موضوع، در صورتی که خلیج فارس با تنش همراه باشد، برای ایران فرصتی بی‌نظیر فراهم خواهد کرد. از سوی دیگر، فاصله بندر جاسک تا جزیره خارک حدود ۵۰۰ کیلومتر است. همچنین، در حالی که بندر جاسک در سواحل دریای عمان و نزدیک به آب‌های اقیانوسی است، برای دسترسی به پایانه نفتی ایران در خارک، نفتکش‌ها باید از تنگه هرمز عبور کنند و وارد خلیج فارس شوند. به توجه به این مسائل، مشتریان نفت ایران، به دلیل کوتاه‌تر شدن مسیر بارگیری و کاهش چشمگیر هزینه‌های حمل و بیمه‌های دریایی، استقبال بیشتری از این پایانه خواهند کرد. این خط لوله و پایانه صادراتی آن علاوه بر آنکه تنوع پایانه‌های صادراتی ایران را ایجاد می‌کند، همچنین به دلیل آنکه در خارج از خلیج فارس و تنگه هرمز

نکته مهم این است که این خط لوله به ایران این امکان را می‌دهد که برای بی‌اثر کردن تحریم‌ها در صادرات و تجارت نفت خود نیز به‌صورتی فعال‌تر وارد شود.

تقریباً تمام کشورهای حوزه خلیج فارس به این فکر هستند که مبادی صادراتی خود را به خارج از خلیج فارس انتقال دهند؛ زیرا این تصمیم ژئوپلیتیک است و ارزش اقتصادی بسیاری دارد. بنابراین، ایران نیز ناگزیر است با توجه به امکانات و موقعیت جغرافیایی، دورزدن تنگه هرمز و دراختیارداشتن سواحل مکران، نفت خود را به خارج از خلیج فارس انتقال دهد. اگرچه کشورهای دیگر حاشیه خلیج فارس نیز در این سال‌ها به دنبال ایجاد پایانه‌های صادرات نفت در خارج از خلیج فارس بوده‌اند، اما پایانه جدید صادرات نفت ایران، نزدیک‌ترین پایانه به بازارهای مهمی مانند هند و چین خواهد بود. اهمیت موضوع در آنجاست که آمریکا در سال‌های اخیر، صادرات نفت خود از اعضای اوپک و به‌ویژه کشورهای خاورمیانه به شدت کاهش داده و بازارهای اصلی نفت خاورمیانه در آسیا متمرکز شده است. بنابراین، نزدیک بودن به بازارهای بزرگی مانند چین به‌عنوان بزرگ‌ترین واردکننده نفت جهان، و هند به‌عنوان چهارمین واردکننده طلای سیاه، در ترسیم آینده بازار نفت اهمیت ویژه‌ای خواهد داشت. بهره‌برداری از خط لوله گوره-جاسک، در شرایطی که ایران به دنبال بازگشت به بازار نفت بعد از رفع تحریم‌هاست، قطعاً برای احیای بازار نفت کشورمان تسهیل‌کننده است. افتتاح این خط لوله و پایانه جاسک می‌تواند به بازپس‌گیری بازار نفت ایران از کشورهای رقیب کمک کند؛ زیرا ترجیح

نوآوری مهندسان ایرانی در داخلی سازی تجهیزات

اقدامات بخش ساخت داخل

۱

ساخت پمپ های اصلی با VFD
(برای نخستین بار در کشور)
بومی سازی پکیج جت میکسر
تولید ورق های A-283 NACE با ضخامت های ۹ و ۱۰
میلی متر (برای نخستین بار در کشور)
تغییر ظرفیت و چیدمان پمپ های اصلی
واگذاری ساخت شیرهای MOV به سازنده داخلی
(برای نخستین بار در کشور)
تامین فلنج های مورد نیاز
تامین شیر آلات دستی مورد نیاز
تامین بخشی از ورق های پروژه از داخل
تامین شیر آلات On/Off
تامین پمپ های آتش نشانی

یکی از مهمترین ویژگی های
پروژه گوره - جاسک اعتماد
به سازندگان ایرانی بود
که باعث شد بسیاری از
قطعات و تجهیزات مورد نیاز
این پروژه داخلی سازی و
برخی اقدامات نوآورانه برای
نخستین بار در کشور
انجام شود.

اقدامات نوآورانه مهندسی

۲

طراحی پمپ استیشن و چیدمان پمپ ها تا ظرفیت ۳۰ میلیون بشکه
ذخیره سازی نفت

طراحی سیستم حفاظت کاتدیک داخل مخزن

طراحی سیستم آب تحت فشار توسط پمپ های آتش نشانی تا ظرفیت ۳۰
میلیون بشکه ذخیره سازی

**طراحی سیستم دوربین های هوشمند با قابلیت تشخیص چهره و
حذف فنس هوشمند**

تجهیزات برقی و کنترلی از نظر پدافند غیرعامل
طراحی و احداث نیروگاه سوخت فسیلی با توجه به محدودیت های منطقه ای

اقدامات نوآورانه اجرایی

۳

احداث پروژه ای با ظرفیت ذخیره ۱۰ میلیون بشکه نفت در محدوده ساحل دریای عمان نحوه عملکرد منحصر به فرد سیستم دریافت نفت و ارسال آنها به SPM ملاحظات دقیق پدافند غیرعامل در حوزه طراحی و اجرا استفاده از ستون های خاک و سیمان با طراحی جدید

اقدامات نوآورانه در سایت مخازن نفتی امید (گناوه)

۴

طراحی و اجرای رایزر اضطراری فوم اطفاء حریق بر روی سقف مخازن

طراحی و اجرای پکیج ثانویه ساخت فوم اطفاء حریق

بهینه سازی سیستم جداکننده نفت از آب و ساده سازی ساختار و عملکرد آن

طراحی پکیج نیتروژن جهت اجرای گاز پتویی در مخزن سقف ثابت رلیف

تعبیه نازل ورودی جدید بر روی دیلوج ولوهای خط فوم جهت استفاده ماشین آتش نشانی

اجرای هم بندی سقف مخازن جهت هم پتانسیل سازی سقف و بدنه

طراحی، ساخت و نصب شانت Z بر روی مکانیکال سیل سقف مخازن

تقویت ساپورت های رینگ های کولینگ و فوم بدنه مخازن اصلاح شیب بندی محوطه مخازن جهت دورسازی سریع روان آب ها از فونداسیون مخازن

روایتی از سریع‌ترین پروژه نفتی بعد از انقلاب

طرح گوره-جاسک نماد اعتماد به سازندگان و متخصصان داخلی است. از این رو روند شکوفایی و بالندگی شرکت‌ها و سازندگان داخلی به هیچ عنوان نباید کند شده و نهادهای مربوطه می‌بایست با دقت کامل حمایت و استفاده حداکثری از توان شرکت‌های داخلی را رصد و به اجرا درآورند.

انتقال نفت خام گوره به جاسک در شرکت مهندسی و توسعه نفت (متن) از این طرح به‌عنوان سریع‌ترین و باکیفیت‌ترین طرح اجرا شده در وزارت نفت از بدو نظام جمهوری اسلامی ایران نام می‌برد. او به تشریح رکوردهای ثبت‌شده و همچنین نخستین تجربه‌های ساخت داخل در این طرح می‌پردازد. از ساخت و تولید بیش از ۹۰۰ کیلومتر لوله NACE سایز ۴۲ اینچ از سنگ آهن، تا انتقال لوله با قابلیت انتقال سرویس ترش در طول یکسال، انجام بیش از ۲۷۵ کیلومتر لوله‌گذاری در یک روز، بیش از ۷۵۰۰ متر جوشکاری لوله در یک روز، انتقال بیش از ۸ کیلومتر لوله در روز از کارخانه‌های سازنده لوله تا محل سایت و انجام آزمون هیدرواستاتیک خط لوله به طول حدود ۴۰۰ کیلومتر در یک ماه، بخشی از رکوردهای ثبت‌شده در این طرح استراتژیک هستند. فاز اول طرح گوره-جاسک که به‌زودی شاهد افتتاح آن خواهیم بود، شامل بیش از ۹۰ درصد از تأسیسات و سیستم‌های تلمبه‌خانه شماره ۲، تمامی تجهیزات و تأسیسات فرستنده و گیرنده توپک، کنارگذر تلمبه‌خانه‌ها، پست برق تلمبه‌خانه شماره ۲، بخشی از سیستم‌های آتش‌نشانی و تمامی تأسیسات و تجهیزات ترپ‌های ۱ و ۲ و ترمینال انتهایی و ۱۰۰۰ کیلومتر خط لوله به‌طور کامل است. متن کامل این گفت‌وگو در ادامه می‌آید.

یکی از دل‌نگرانی‌های مسئولان کشور از دهه ۶۰ به این طرف، موضوع انتقال نفت خام از خلیج فارس بوده است؛ مسئله‌ای که به‌ویژه در بحبوحه جنگ ایران و عراق با خط و نشان‌های مختلف و پس از آن در فواصل مختلف با اعمال تحریم‌های خارجی پررنگ شده است. این نگرانی اکنون با در اولویت قرار گرفتن و اجرای طرح ملی انتقال نفت خام از گوره به جاسک رنگ باخته و ایران به‌زودی از مقصد تازه‌ای برای صادرات نفت خام و فرآورده‌های نفتی رونمایی خواهد کرد.

طرح ملی انتقال نفت خام گوره-جاسک از طریق خط لوله‌ای هزار کیلومتری به ثمر می‌رسد که نقطه شروع آن تلمبه‌خانه‌ای در گوره بوشهر و مقصد آن پایانه جاسک در هرمزگان است که با بیش از ۲ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری، تمرکز دایمی از پایانه‌های صادراتی و متنوع‌سازی این روند و کاهش ریسک صادرات از تنگه هرمز را در پی دارد. در این میان نباید از اهداف تکمیل زنجیره‌های ارزش و جلوگیری از خام‌فروشی نفت و گاز، اشتغال‌آفرینی پایدار و رونق فضای کسب‌وکار سازندگان، پیمانکاران و صنعتگران ایرانی با بومی‌سازی ساخت انواع ورق، لوله، پمپ، شیرهای سرراهی، کالا و... در بزرگ‌ترین خطوط انتقال نفت منطقه خاورمیانه غافل بود. علی جعفرزاده، قائم‌مقام طرح

گراش، شمال شهر بندرعباس، میناب و سیریک عبور می‌کند.

«فاز اول طرح که قرار است به بهره‌برداری

برسد شامل کدام بخش‌های پروژه است و اکنون در چه مرحله‌ای قرار دارد؟

فاز اول طرح گوره-جاسک شامل بیش از ۹۰ درصد از تأسیسات و سیستم‌های تلمبه‌خانه شماره ۲، کلیه تجهیزات و تأسیسات فرستنده و گیرنده توپک، کنارگذر تلمبه‌خانه‌ها، پست برق تلمبه‌خانه شماره ۲، بخشی از سیستم‌های آتش‌نشانی و تمامی تأسیسات و تجهیزات ترپ‌های ۱ و ۲ و ترمینال انتهایی و ۱۰۰۰ کیلومتر خط لوله به‌طور کامل است.

«ثبت چه دستاوردها و تجاربی را برای

اولین بار در این طرح شاهد هستیم؟

در این طرح ساخت لوله با قابلیت انتقال سرویس ترش NACE، ساخت سیستم کنترل تمام‌ایرانی، ساخت ولوهای بین راهی سایز ۴۲ اینچ تماماً ایرانی، ساخت ولوهای موتوری ۴۲ اینچ کلاس ۹۰۰ و بسیاری از تجهیزات دیگر برای اولین بار در کشور انجام شده است. باید به این نکته هم اشاره کنم که شیرهای Fabricated در سایز ۴۲ اینچ و سایر ابعاد مورد نیاز این طرح برای اولین بار در کشور ساخته شد و جمهوری اسلامی ایران را جزو معدود کشورهای جهان قرار داد که تکنولوژی ساخت این شیرها را دارد. تمامی این تجهیزات پس از تست‌های کارخانه‌ای، نصب و تست‌های میدانی با موفقیت انجام شده و در این طرح در حال استفاده است. همچنین، در حوزه ساخت، با توجه به اینکه تمام طراحی توسط مهندسان و کارشناسان ایرانی انجام شده است، به لحاظ عملیات اجرایی و کیفیت ساخت، از این طرح می‌توان به‌عنوان سریع‌ترین طرح اجراشده وزارت نفت از بدو نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران و به لحاظ کیفیت، به دلیل انجام تست‌های متعدد، با کیفیت‌ترین طرح، نام برد. گفتنی است تولید لوله با قابلیت انتقال سرویس ترش و سیستم کنترل تماماً ایرانی، شیرهای Fabricated در سایز ۴۲ اینچ، ساخت ولوهای موتوری ۴۲ اینچ کلاس ۹۰۰، ولوهای بین راهی سایز ۴۲ اینچ و سایر تجهیزات Hi-Tech، حاصل تلاش شبانه‌روزی کارشناسان و مهندسان داخلی است.

«ابتدا طرح ملی گوره-جاسک را به‌طور کامل

معرفی کنید.

طرح ملی، راهبردی و استراتژیک گوره-جاسک به‌منظور انتقال یک میلیون بشکه نفت خام از گوره به منطقه کوه مبارک واقع در ۶۵ کیلومتری جاسک، در خارج تنگه هرمز، احداث شده است. این طرح به‌منظور توسعه سواحل مکران و ایجاد یک منطقه جدید اقتصادی و همچنین صادرات نفت ایران از این منطقه در دستور کار وزارت نفت قرار گرفته است. با انتقال نفت به پایانه مکران، علاوه بر جزیره خارک، امکان صادرات نفت از پایانه جاسک نیز فراهم می‌شود. این پایانه توانایی هم‌زمان صادرات و واردات نفت خام را داراست و در آینده با سرمایه‌گذاری بخش خصوصی، تعدادی پالایشگاه، پتروشیمی واحد پتروپالایشی احداث خواهد شد و این منطقه به هاب انرژی تبدیل می‌شود. همان‌گونه که رئیس‌جمهور اعلام کرد، به فرموده رهبر معظم انقلاب، این طرح یکی از استراتژیک‌ترین طرح‌های دولت یازدهم و دوازدهم بوده و علاوه بر فواید اقتصادی، بالابردن قدرت چانه‌زنی در فروش نفت به دلیل کوتاه‌شدن مسیر نفتکش‌ها، عدم اتکال وزارت نفت به صادرات از طریق جزیره خارک، تمرکززدایی از تأسیسات نفتی و پالایشگاه و پتروشیمی‌ها، آبادانی استان‌های کم‌برخوردار و ایجاد رونق اقتصادی در این استان‌ها، باعث عدم وابستگی کشور به تنگه هرمز شده است. این طرح بعد از انجام کارهای کارشناسی در دولت‌های قبلی و تأکید مقام معظم رهبری به اجرای آن، در این دولت عملیاتی شده است.

«این طرح چه شهرهایی را در بر می‌گیرد و

نقطه شروع و پایان آن کجاست؟

طرح ملی گوره-جاسک از منطقه گوره آغاز شده و به منطقه کوه مبارک در مکران ختم می‌شود. با توجه به مطالعات پایه و تفصیلی، این طرح با در نظر گرفتن مسائل زیست‌محیطی و جلوگیری از آسیب به منابع طبیعی و زیستگاه‌ها طراحی شده و با حفظ فاصله ایمن، از شهرها و روستاهای در مسیر خود عبور کرده است. در نگاهی جزئی‌تر، طرح گوره-جاسک در محدوده شمال استان بوشهر و جنوب استان فارس و استان هرمزگان قرار گرفته و از نزدیکی شهرهای گناوه، اهرم، خورموج، خنج، فداغ،

تولید لوله با
قابلیت انتقال
سرویس ترش
و سیستم کنترل
تماماً ایرانی،
ولوهای بین
راهی سایز
۴۲ اینچ و
سایر تجهیزات
Hi-Tech،
حاصل تلاش
شبانه‌روزی
کارشناسان و
مهندسان داخلی
است

«ایا در این طرح شاهد ثبت رکوردهای خاصی در طول کل عملیات بوده‌ایم؟»

بله، از ساخت و تولید بیش از ۹۰۰ کیلومتر لوله NACE سایز ۴۲ اینچ از سنگ آهن تا انتقال لوله با قابلیت انتقال سرویس ترش در طول یک سال، بیش از ۲۷۵ کیلومتر لوله‌گذاری در یک روز، بیش از ۷۵۰۰ متر جوشکاری لوله در یک روز، انتقال بیش از ۸ کیلومتر لوله در روز از کارخانه‌های سازنده لوله تا محل سایت و انجام آزمون هیدرواستاتیک خط لوله به طول حدود ۴۰۰ کیلومتر در یک ماه، بخشی از رکوردهایی است که در این طرح تاکنون ثبت شده است. تمام موارد فوق توسط کارگران، کارشناسان، مهندسان و مشاوران و پیمانکاران ایرانی انجام شده است. باید به این نکته اشاره کنم که اصولاً ثبت رکوردهای این‌چنینی ثمره ایمان، اعتقاد و تلاش شبانه‌روزی ارکان طرح بوده که در شرایط بسیار سخت تحریم‌های ظالمانه و شیوع ویروس کرونا سلامتی خود و خانواده‌هایشان را به خطر انداخته و با تلاش شبانه‌روزی برای آبادانی ایران اسلامی و لیبک به فرمان مقام معظم رهبری، این مهم را با موفقیت به انجام رسانده‌اند.

«یارها شنیده‌ایم که این طرح مهم

به‌عنوان طرح ایرانی معرفی شده است.

سهم سازندگان و پیمانکاران داخلی در

آن چه میزان است و چه تعداد از آن‌ها

در این طرح فعال هستند؟»

بیش از ۹۵ درصد از تجهیزات و کالاهای این طرح تماماً ایرانی بوده و توسط حدود ۲۵۰ شرکت ایرانی ساخته شده‌اند. با توجه به انجام به‌موقع و باکیفیت کار در شرایط سخت تحریم‌های ظالمانه و محدودیت‌های کرونایی، تلاش پیمانکاران و سازندگان داخلی قابل احترام و جای تقدیر و تشکر دارد. نکته مهم این است که آنچه در این طرح دیده شد، آبادانی کشور عزیزمان توسط تمامی پیمانکاران و سازندگان داخلی در ارتباط با این طرح است.

«با استناد به این طرح، ارزیابی کلی

شما از توانایی و قابلیت‌های ساخت

داخل چیست؟»

ارزیابی این طرح از نظر توانایی سازندگان داخلی با توجه به محدودیت‌ها بسیار عالی بوده است و آن‌ها در این پروژه نمره قبولی می‌گیرند. سازندگان و تولیدکنندگان داخلی پس از تحریم‌ها درخصوص تأمین برخی مواد خام با مشکل مواجه شده بودند که اهم آن‌ها

با اتکا به دانش متخصصان داخلی و شرکت‌های دانش‌بنیان تهیه شد.

«در صورت رفع تحریم‌ها باز هم شاهد

حضور فعال سازندگان و پیمانکاران

ایرانی در طرح خواهیم بود؟»

این طرح نماد اعتماد به سازندگان و متخصصان داخلی است؛ از این رو، روند شکوفایی و بالندگی شرکت‌ها و سازندگان داخلی به‌هیچ‌وجه نباید کند شود و نهادهای مربوطه باید با دقت کامل، توان شرکت‌های داخلی را رصد کرده و از آن‌ها حمایت به عمل آورند. این شرکت‌ها بعد از رفع تحریم‌ها می‌توانند رقیب شرکت‌های معتبر خارجی در مناقصات بین‌المللی باشند. همان‌گونه که رهبر معظم انقلاب فرموده‌اند، ما باید تحریم‌ها را به فرصت تبدیل کنیم، طرح گوره-جاسک تحریم‌ها را به فرصت تبدیل کرد و در صورت حضور شرکت‌ها و پیمانکاران بزرگ خارجی در ایران، قطعاً جمهوری اسلامی ایران با توجه به دستاوردهای طرح گوره-جاسک، استفاده از پیمانکاران، مشاوران و سازندگان داخلی در معادلات و پیمان‌های خارجی را در دستور کار خود قرار خواهد داد.

بالایی به منظور اشتغال نیروهای بومی استان‌های هرمزگان، بوشهر، فارس و استان‌های همجوار به وجود خواهد آمد.

« سرمایه‌گذاران داخلی اجرای پروژه

چقدر در تأمین سرمایه توانمند بودند؟

سرمایه‌گذاران داخلی نیاز به حمایت بیشتر دارند؛ در صورت حمایت می‌توان شاهد بالندگی آن‌ها بود و همان‌طور که قبلاً نیز به آن اشاره شد، دستاوردهای این طرح برای سازندگان داخلی بی‌نظیر بوده و با توجه به نشان دادن توان خود که بسیار مهم و پیش‌بینی‌ناپذیر بود، می‌توان در دوران پساتحریم نیز از این سازندگان، بیشتر از زمان حال حمایت کرد. معتقدم تحت هیچ شرایطی نباید اجازه داد سرمایه‌گذاران و سازندگان داخلی در دوران پساتحریم به فراموشی سپرده شوند. همان‌گونه که رهبر معظم انقلاب دستور داده‌اند، استفاده از کالای داخلی در کشور تبدیل به یک فرهنگ شده و در سالی که رهبر معظم انقلاب سال «تولید، پشتیبانی‌ها و مانع‌زدایی‌ها» نام‌گذاری کرده‌اند، باید موانع برطرف و پشتیبانی‌ها بیشتر شود.

« در حال حاضر پیشرفت کلی پروژه چه

میزان است و با اتمام فاز زود هنگام، فاز

بعدی را چه زمانی شروع می‌کنید؟

در حال حاضر پیشرفت کل این طرح حدود ۷۹ درصد است. ببینید، فعالیت‌های طرح به پایان نرسیده است. هم‌زمان با انجام فرایندهای راه‌اندازی و بهره‌برداری از فاز نخست، فعالیت‌های مربوط به تکمیل کل طرح با همان سرعت قبل در حال پیگیری و انجام است. هدف هم تکمیل و انتقال یک میلیون بشکه نفت خام در روز به پایانه جدید مکران، طبق برنامه زمان‌بندی مصوب طرح است که به‌زودی شاهد اتمام کامل این طرح خواهیم بود.

« دستاوردهای مهم این طرح برای

کشور، مردم اهالی هرمزگان و همچنین

سازندگان داخلی چه خواهد بود؟

پیمانکاران این طرح به جهت تأمین تمامی کالاهای خود به سراغ سازندگان داخلی رفته‌اند و در دوره احداث این طرح، حدود ۳۰ هزار نفر به‌طور مستقیم و غیرمستقیم مشغول به کار بوده‌اند و به‌تبع آن، در دوره بهره‌برداری این طرح و آغاز به کار پایانه مکران، ظرفیت بسیار

از این طرح می‌توان به‌عنوان سریع‌ترین طرح اجرا شده وزارت نفت از بدو انقلاب و به‌لحاظ کیفیت، به دلیل انجام تست‌های متعدد، با کیفیت‌ترین طرح، نام برد

ذخیره‌سازی پایدار با توان داخل

فضای داخلی مخزن ذخیره‌سازی ۵۰۰ هزار بشکهای نفت، در جاسک

در میان قراردادهای متعدد مرتبط با طرح ملی انتقال نفت خام از گوره به جاسک، باید به قرارداد احداث مخزن ذخیره‌سازی نفت خام در این طرح راهبردی اشاره کرد. این قراردادها در آبان ۱۳۹۷ در قالب روش ساخت، بهره‌برداری و واگذاری (BOT) میان شرکت مهندسی و توسعه نفت و با مشارکت شرکت‌های پترو امید آسیا و گروه مدیریت سرمایه‌گذاری به امضا رسید. براساس این قرارداد ۲۰۰ میلیون یورویی به‌عنوان سرمایه‌گذاری اولیه، کار در مدت‌زمان سه سال اجرا خواهد شد و پس از آن، به‌مدت پانزده سال دوره بهره‌برداری تعیین شده است. براساس آن، سرمایه‌گذار باید در مدت سه سال تأمین سرمایه، طراحی، تأمین کالا و تجهیزات، ساخت و راه‌اندازی مخزن‌نگاه را که شامل ساخت ۲۰ مخزن ۵۰۰ هزار بشکهای و تأسیسات جانبی آن است، انجام دهد و پس از پایان دوره بهره‌برداری، مالکیت مجموعه به شرکت ملی نفت ایران منتقل خواهد شد. طبق اعلام عبدالله احمدی، مدیر پروژه مخزن ذخیره‌سازی نفت خام در طرح ملی انتقال نفت خام گوره-جاسک، در فاز زودهنگام این طرح راهبردی ۲ میلیون بشکه و در فاز نخست آن ۱۰ میلیون بشکه ظرفیت ذخیره‌سازی در نظر گرفته شده است که در زمان تعیین شده آماده بهره‌برداری می‌شود.

موقعیت مکانی

پروژه احداث مخزن نفتی و تأسیسات جانبی آن در بندر جاسک و ۲ کیلومتر انتهایی این گستره هزار کیلومتری در نزدیکی منطقه کوه مبارک واقع شده است. شرکت ملی نفت ایران حدود ۵ هزار هکتار از اراضی ساحلی واقع در ۶۵ کیلومتری غرب شهر جاسک، نزدیکی‌های کوه مبارک را به‌منظور احداث طرح‌های ویژه نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی جانمایی کرده که در همین راستا، احداث مخزن نفتی در این منطقه راهبردی، از حیث امکان تأمین خوراک پالایشگاه‌های برنامه‌ریزی‌شده، حائز اهمیت است. به عبارت دیگر، با احداث این مخزن و توسعه آن‌ها در فازهای آتی، یکی دیگر از اهداف شرکت ملی نفت ایران که حضور در بازار جهانی فرآورده‌های نفتی و مهیاکردن زیرساخت‌های لازم در منطقه به‌منظور ایجاد صنایع وابسته - از برنامه‌های طرح توسعه مکران - است، محقق خواهد شد. مدیر پروژه مخزن ذخیره‌سازی نفت خام، اهمیت احداث مخزن ذخیره‌سازی در طرح ملی و راهبردی گوره-جاسک، تولید، انتقال، ذخیره‌سازی، اندازه‌گیری و صادرات نفت را از مؤلفه‌های مهم در زنجیره تولید تا صادرات نفت برشمرد و گفته است: ذخیره‌سازی به‌منظور عرضه کافی، بهنگام، بی‌وقفه و بدون آسیب‌پذیری تقاضاهای داخلی و خارجی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. احمدی همچنین تصریح کرده است: «ذخیره‌سازی برای کنترل، ثبات و تداوم عرضه نقش مهمی ایفا می‌کند و مخزن این طرح مهم کاربردی به‌منظور کاهش ریسک و همچنین ایجاد ثبات و اطمینان در بازار نفت طراحی شده و در حال اجراست، تا بتوانیم ذخیره‌سازی مطمئنی در این خصوص داشته باشیم.»

ذخیره‌سازی برای کنترل، ثبات و تداوم عرضه نقش مهمی ایفا می‌کند و مخزن این طرح مهم کاربردی به‌منظور کاهش ریسک و همچنین ایجاد ثبات و اطمینان در بازار نفت طراحی شده و در حال اجراست

وجه تمایز مخازن گوره-جاسک

پروژه احداث مخازن نفتی و تأسیسات جانبی آن دارای وجوه تمایز در مقایسه با سایر مخازن در دیگر بخش‌های صنعت نفت است. ابتدا باید این نکته یادآوری شود که همه مخازن این پروژه فلزی است. برای ساخت این مخازن، نزدیک به ۳۵ هزار تن ورق به کار می‌رود. نکته مهم‌تر در اجرای این پروژه آن است که این مخازن از سقف شناور دوجداره برخوردار هستند. اهمیت این اقدام در این است که سقف شناور در این مخازن نه تنها مانع از تبخیر نفت می‌شود، بلکه با فشاری که به سطح نفت موجود در داخل مخزن می‌آورد، به تخلیه آن از مخزن نیز کمک خواهد کرد. از ویژگی‌هایی که این مخازن را از دیگر مخازن نفتی موجود در صنعت نفت متمایز می‌سازد، می‌توان به نصب سیستم‌های صاعقه‌گیر در آن‌ها اشاره کرد. شایان ذکر است که تغییر اقلیم در منطقه و همچنین وجود سقف شناور در مخازن، احتمال وقوع آتش‌سوزی در آن‌ها را بالا می‌برد. اما شرکت مهندسی و توسعه نفت با درس‌آموزی از وقایع و آتش‌سوزی‌هایی که در گذشته در مخازن نفتی رخ می‌داد، سعی داشته تا در مخازن نفتی جاسک این ایرادات را برطرف کند و به همین منظور مخازن گوره-جاسک به سیستم صاعقه‌گیر مجهز شده‌اند.

نکته‌ای که نباید از ذهن دور داشت، توجه به این مسئله است که رسوب‌زدایی از مخازن نفتی یکی از معضلاتی است که همیشه در صنعت نفت با آن مواجه بوده‌ایم. در گذشته، عملیات رسوب‌زدایی، افزون بر اینکه چند ماهی مخزن را از سرویس خارج می‌کرد، سبب می‌شد که در طول عملیات، بخش زیادی از حجم مخزن از دست برود و احتمال آسیب به محیط‌زیست نیز وجود داشت؛ اما در مخازن جاسک برای این چالش نیز چاره‌اندیشی شده و در همه مخازن، سیستم‌های جلوگیری از تشکیل رسوب (SRJ) به کار گرفته شده است. سیستم SRJ، تجهیزاتی است که در بخش مرکزی داخل مخازن نصب می‌شود و با به کار انداختن آن در مخزن، یک یا دو بار در ماه، به مدت ۲۴ تا ۴۸ ساعت، و از طریق ایجاد حرکات دورانی، مانع از تشکیل رسوب در مخازن می‌شود. این سیستم در مخازن ۵۰۰ هزار بشکه‌ای به صورت صددرصد از تشکیل رسوب جلوگیری می‌کند که از این حیث نیز به هیچ وجه تهدیدی برای محیط‌زیست محسوب نمی‌شود. با توجه به اینکه در منطقه جاسک زیرساخت لازم برای تأمین برق وجود نداشته، ساخت نیروگاهی ۱۵ مگاواتی برای تأمین برق مورد نیاز این پروژه لازم‌الاجرا شده است؛ نیروگاه اختصاصی ۱۵ مگاواتی که تا ۵۰ مگاوات افزایش پیدا خواهد کرد و اکنون نیز در حال احداث است.

نیروی انسانی فعال و پویا

در بخش احداث مخازن ذخیره‌سازی نفت خام طرح ملی انتقال نفت خام از گوره به جاسک، ۷۵۰ نفر به شکل مستقیم و ۳ تا ۴ هزار نفر به شکل غیرمستقیم مشغول فعالیت هستند. تسطیح زمین، عملیات تراکم دینامیک در ۴۹ هکتار، هدایت آب‌های موجود در زیرزمین و به کارگیری لوله‌های PVC را باید از سختی‌های کار در این بخش از فعالیت مهم طرح عنوان کرد. در کنار این فعالیت سخت، گرمای شدید و رطوبت بالا در منطقه ساحلی مکران از جمله شرایطی است که نیروی انسانی شاغل در این منطقه به آن عادت کرده و یا ناگزیر به تحمل آن است. اما فارغ از این شرایط اقلیم آب‌وهوایی که کار در این منطقه را دشوار کرده، شرایط خاص دیگری هم اجرای فعالیت‌های عملیاتی این پروژه را چالش‌برانگیز کرده است که از جمله آن‌ها می‌توان به جنس و تراکم خاک آن منطقه اشاره کرد. برای آماده‌سازی ساخت و نصب مخزن در کنار سواحل مکران باید بعد از تسطیح زمین، عملیات تراکم دینامیکی، و پس از آن هدایت آب‌های موجود در زیر زمین انجام می‌شد، تا بتوان با عملیات پیش‌بارگذاری، به تراکم بیشتری از خاک دست یافت. همچنین، به گفته احمدی، در مخازن جاسک، به منظور استحکام بستر، PVD کوبیده می‌شود. PVDها در واقع لوله‌هایی هستند که به صورت عمودی ۱۵ متر، به فاصله یک‌ونیم متر در زمین قرار می‌گیرند که مجموع آن‌ها هزار کیلومتر خواهد شد. برای اجرای عملیات پیش‌بارگذاری، در محلی که قرار است مخازن احداث شوند، بیش از یک میلیون و ۴۰۰ هزار مترمکعب خاک منطقه را به صورت یک تپه درست می‌کنند و در آن محل قرار می‌دهند و بعد از دو ماه به جمع‌آوری خاک اقدام می‌کنند. این کار سبب می‌شود زمین تحکیم لازم برای ساخت مخزن در آن قسمت را به دست آورد. وقتی عملیات خاک‌برداری به تراز چهارونیم‌متری از سطح دریا رسید، کار ساخت فنداسیون بتونی شروع خواهد شد. رسوب‌زدایی از مخازن نفتی هم از جمله معضلات موجود در ساخت مخزن است. مدیر پروژه مخازن ذخیره‌سازی نفت خام در این ارتباط گفته است: «در گذشته عملیات رسوب‌زدایی

افزون بر اینکه چند ماه مخزن را از سرویس خارج می‌کرد، سبب می‌شد بخش زیادی از حجم مخزن را حین عملیات از دست بدهیم و همچنین احتمال آسیب به محیط‌زیست نیز وجود داشت، اما خوشبختانه شرکت مهندسی و توسعه نفت با بهره‌گیری از تجربیات گذشته و درس‌آموزی از موارد مشابه پیشین، در مخازن طرح گوره-جاسک از سیستم‌های جلوگیری از تشکیل رسوب (SRJ) استفاده خواهد کرد که این سیستم در مخازن ۵۰۰ هزار بشکه‌ای به طور صددرصدی مانع تشکیل رسوب می‌شود.» این مخازن ذخیره‌سازی نفت خام ظرفیت ۱۰ میلیون بشکه نفت خام سبک و سنگین را داشته و شامل ۲۰ مخزن فلزی سقف شناور، هر کدام به ظرفیت ۵۰۰ هزار بشکه خواهند بود. مخزن گاه یادشده، نفت خام ارسالی از خط لوله ۴۲ اینچ انتقال نفت خام گوره-جاسک را در انتهای خط دریافت و ضمن ذخیره‌سازی و نگهداری نفت صادراتی، آن را به خطوط لوله دریایی و گوی‌های شناور نفت خام پمپاژ می‌کند. مجموعه فعالیت‌هایی مهم که ماحصل آن ذخیره‌سازی پایدار و ایمن و صادرات از مقصدی جدید خواهد بود.

با احداث پالایشگاه‌ها و پتروشیمی‌ها در منطقه جاسک، در آینده نمونه‌ای مشابه منطقه عسلویه را در جاسک خواهیم داشت؛ با این تفاوت که عسلویه منطقه‌ای گازی و جاسک منطقه‌ای نفتی است

تحریم مانع اجرای طرح مخزن گاه نشد

صفر تا صد اجرای مخزن گاه جاسک، طرح ملی و استراتژیک برای ایران، به شرکت پتروامید آسیا سپرده شده است؛ شرکتی که به گفته حسین افسر، مدیر پروژه طرح جاسک، کسب و کار مخزن داری و ساخت مخزن را می داند و این طرح را مدیریت و راهبری می کند.

او می گوید: «پتروامید آسیا نخستین شرکت ایرانی است که در این حجم در قالب شرکت خصوصی کار مخزن داری می کند. این شرکت با تأکید بر استفاده حداکثری از تولید داخل، حداقل از خروج ۵۰ میلیون دلار ارز از کشور جلوگیری کرده است. افسر معتقد است که باید با مدیریت صحیح از تولیدکنندگان داخلی حمایت کرد، تا در مسیر درست رشد کنند.» مدیر پروژه طرح جاسک در مورد چالش های پیش روی طرح در دوران تحریم می گوید: «خرید تجهیزات این طرح با مشکلات انتقال ارز در شرایط تحریم مقارن شد. واقعیت این است که مشکل حل نشد، ولی از مسیرهای دیگری برای انتقال ارز و پیشبرد طرح استفاده شد. در مجموع، این مشکل نتوانست مانع انجام کار این شرکت شود و کارها انجام شد، ولی با صرف زمان بیشتر.» گفت و گوی کامل با حسین افسر، مدیر پروژه طرح جاسک را در ادامه بخوانید.

«ابتدا بگویند پتروامید آسیا در اجرای طرح ملی و استراتژیک گوره-جاسک چه نقشی دارد؟»

همان طور که می دانید، طرح جاسک شامل ۲۰ مخزن نیم میلیون بشکه ای با هدف انبارش نفت خام سبک و سنگین، به انضمام یک سری زیرساخت ها و تجهیزات است که در نهایت این قابلیت ایجاد می شود که شرکت ملی نفت ایران بتواند از مخزن گاه جاسک با زیرساخت هایی که در دریا ایجاد کرده است، یک میلیون بشکه نفت خام را روزانه صادر کند. از آنجاکه در منطقه جاسک طرح های توسعه ای پالایشی و پتروپالایشی تعریف شده، این منطقه صنعتی مانند مناطق عسلویه و ماهشهر خواهد شد و نفت خام در این مخزن گاه متناسب با این مجموعه و منطقه صنعتی، دیو و امکان تبادل محصولات نیز فراهم می شود. در این راستا، شرکت پتروامید آسیا، زیرمجموعه شرکت سرمایه گذاری امید، صفر تا صد اجرای همه ۲۰ مخزن این طرح ملی را در اختیار دارد.

«از ابتدا تاکنون چه اقدام هایی در این طرح انجام شده و هم اکنون طرح در چه مرحله ای است؟»

طرح گوره-جاسک شامل سه فاز است که در حال حاضر فاز نخست از سوی شرکت پتروامید آسیا انجام می شود. پس از بازبینی مطالعات پایه که نهایی شده بود و آغاز مطالعات تفصیلی، محوطه و زمین طرح آماده و عملیات خاک برداری و خاک ریزی در زمینی به مساحت ۱۳۰ هکتار انجام شد. دو مخزن هم اکنون در آستانه بهره برداری است، دو مخزن تا نیمه پیش رفته، و فندانسیون دو مخزن سوم نیز آماده شده است.

«این شرکت پیش از آغاز اجرای این طرح، پروژه مشابهی را انجام داده بود؟»

بله، پتروامید آسیا تجربه مشابه را دارد و مخزن گاهی را با ظرفیت حدود ۱۰ میلیون بشکه در منطقه گناوه، موسوم به مخزن گاه امید، ساخته است.

«مخازن ذخیره سازی طرح جاسک چه ویژگی خاصی دارند؟»

اصولاً مخازن ذخیره سقف شناور، فناوری پیچیده ای ندارند و براساس استاندارد جهانی API650 طراحی شده، متریال آن ها انتخاب شده و ساخته می شوند. سازندگان ایرانی در اجرای این مخازن توانمند هستند.

«چند شرکت ایرانی توانایی ساخت این مخازن را دارند و این شرکت در بین آن ها چه جایگاهی دارد؟»

بی شمار هستند. مخزن سازی کاری های تک با فناوری بالا و به پیچیدگی پالایشگاه ها و پتروشیمی ها نیست؛ اما مدل راهبری، سطح مدیریت، اقتصاد مخزن داری و بازه سود، هنر سختی است و توسط هر کسی انجام نمی شود. پتروامید آسیا سازنده مخزن نیست، بلکه سرمایه گذاری است مدعی که حرفه و کسب و کار مخزن داری و ساخت مخزن را می داند و می تواند مدیریت کلان داشته باشد. این شرکت ساخت مخزن را به شرکت های دارای صلاحیت واگذار می کند و در بحث کلان راهبری کرده و در موعد مقرر، با کیفیت مطلوب، به مرحله بهره برداری می رساند. این شرکت نخستین شرکت ایرانی است که در این حجم، در قالب شرکت خصوصی کار مخزن داری می کند.

«پس سهم به کارگیری شرکت های داخلی در این طرح ملی چشمگیر است.»

بله. برای نمونه از آغاز کار تاکنون شرکت «ستیران» مشاور طرح، شرکت «چگالش» مطالعات پایه و شرکت «عمران کاشی گری» به عنوان یکی از شرکت های بومی منطقه، بحث محوطه سازی، خاک برداری و خاک ریزی را انجام داده اند. مهندسی، تأمین، اجرا و راه اندازی طرح نیز به صورت EPC، طی مناقصه به شرکت «کیسون» واگذار شده است که از شرکت های برتر صنعت نفت و گاز است. همچنین، یک نیروگاه چهاردهمگاواتی در تعهد پتروامید آسیاست که این بخش به شرکت مدیریت انرژی امید تابان هور، از شرکت های داخل مجموعه، سپرده شده است.

«اجرای طرح براساس برنامه پیش می رود؟»

طرح براساس برنامه پیش می رود، ولی نه به آن معنا که در تاریخ هایی که در قرارداد است به پایان

شرایط تحریم و شیوع ویروس کرونا چه چالش‌هایی برای اجرای طرح به وجود آورد؟

شیوع ویروس کرونا برای همه تولیدکنندگان سخت بود؛ از ابتدا الزامات بهداشتی سخت‌گیرانه اجرا می‌شد؛ اما به‌رحال برخی از نیروها مبتلا شدند و حتی رفت‌وآمدها نیز دچار مشکل شده بود و تأثیر زیادی بر فضای کار نیروهای شرکت گذاشت. شرایط خاصی را به وجود آورد که سبب شد علاوه بر افزایش هزینه‌ها، زمان اجرای طرح نیز افزایش یابد که با اعمال دستورالعمل‌های سخت‌گیرانه، سعی شد که شرایط کنترل شود. همچنین، از ابتدا که پروژه به مرور پیش رفت، خرید تجهیزات این طرح با مشکلات انتقال ارز در شرایط تحریم مقارن شد و این مشکلی بود که همه صنایع با آن روبه‌رو شدند و ما هم همین‌طور. واقعیت این است که مشکل حل نشد و از مسیرهای همیشگی برای پیشبرد طرح استفاده شد. در مجموع این مشکل نتوانست مانع انجام کار این شرکت شود و کارها انجام شد؛ ولی با صرف زمان بیشتر.

استفاده از سازندگان داخلی چه مزیت‌هایی دارد؟

بزرگ‌ترین مزیت، در دسترس بودن شرکت‌ها حتی در زمان بهره‌برداری است. همچنین، علاوه بر اینکه طرح با هزینه کمتری اجرا می‌شود، فرصتی برای رشد مجموعه‌های داخلی و درآمدزایی برای مردم کشور مهیا می‌شود. سازندگان داخلی به خاطر غیرت و پیگیری خود به دستاوردهای مطلوبی دست می‌یابند و به‌سوی بومی‌سازی دانش حرکت می‌کنند.

درواقع تولیدکنندگان داخلی در این زمینه قابل اعتماد هستند.

قطعاً باید از تولیدکننده داخلی حمایت کرد، ولی نباید به این موضوع به‌صورت معکوس عمل کرد و مرزها بسته شود؛ زیرا در این صورت اگر تولیدکننده داخلی ببیند تعامل با کشورهای خارجی قطع شده و مصرف‌کننده ناچار به خرید از داخل است، دیگر نیازی ندارد که به کیفیت فکر کند. بنابراین مدیریت اینجا معنا پیدا می‌کند تا تولید داخل احیا شود. باید طوری از شرکت‌های داخلی حمایت شود که این شرکت‌ها رشد کرده و به‌سمت بومی‌سازی دانش روز دنیا بروند.

برسد. قرارداد این شرکت با شرکت ملی نفت ایران در پاییز به پایان می‌رسد؛ ولی متأثر از شرایط شیوع ویروس کرونا و تحریم که مشکلاتی در تأمین کالاهای اساسی ایجاد شد، پیش‌بینی می‌شود که حداقل ۸ تا ۱۰ ماه بیشتر برای اتمام طرح زمان لازم خواهد شد.

چه میزان کالا و تجهیزات مورد نیاز طرح از سازندگان ایرانی تأمین شده است؟

یکی از دلایلی که سبب شد فرایند تکمیل پروژه کمی طولانی شود، همین موضوع تأکید بر استفاده از تولید داخل است؛ زیرا با وجودی که سفارش بخشی از کالاها آغاز شده بود و قرار بود از خارج تأمین شوند، اما مسیر به‌سمت سازندگان داخلی تغییر کرد. برای مثال، پمپ‌ها و متعلقات مربوطه و ورق‌های مورد نیاز طرح به تولیدکنندگان داخلی سپرده شد. بنابراین، این تصمیم علاوه بر فراهم کردن زمینه رشد و کسب تجربه برای شرکت‌های داخلی، از خروج بخش عمده‌ای از ارز کشور جلوگیری کرد، به‌طوری که حداقل ۵۰ میلیون دلار از محل داخلی‌سازی‌ها در این طرح استفاده شده است.

طرح ملی جاسک چه دستاوردی برای مردم، به‌ویژه مردم بومی منطقه دارد؟ و ساکنان بومی چه میزان در این طرح نقش آفرین هستند؟

جاسک منطقه‌ای کم‌برخوردار و توسعه‌نیافته است. علاوه بر نقش استراتژیک طرح ملی گوره-جاسک در کشور، این طرح موجب ارتقای سطح کیفیت منطقه نیز می‌شود. برای نمونه، شرکت پتروامید آسیا در مخزن‌گاه جاسک مدرسه جوشکاری احداث کرده و از روستاهای اطراف پرسنل جذب می‌کند. براساس برنامه، جوان‌های مستعد آموزش داده می‌شوند و در مخزن‌گاه مشغول به کار خواهند شد. بنابراین، در زمان احداث و بهره‌برداری چنین طرح‌هایی در حد توان از نیروهای بومی منطقه استفاده می‌شود.

که از دستاوردهای طرح‌های توسعه‌ای برای منطقه است. همچنین، پیمانکاران این منطقه نیز فعال شدند و با اجرای طرح‌های توسعه‌ای دیگر نیز، در آینده سطح رفاه مردم بهبود خواهد یافت.

اجرای این طرح ملی چه دستاوردهایی برای شرکت‌ها دارد؟

بزرگ‌ترین دستاورد برای شرکت‌هایی که در این پروژه‌ها درگیر بودند، تجربه‌ای است که به آن‌ها افزوده شده است. برای نمونه، پتروامید آسیا در گذشته یک مخزن‌گاه ساخته بود و پس از اتمام این پروژه، دو مخزن‌گاه را اجرا کرده است. مطمئناً افزون بر اینکه در این زمینه شرکت‌ها از لحاظ تجربی رشد کرده و به دانش آن‌ها افزوده شده است، منافع مادی نیز داشته و شرکت‌های بزرگ‌تری شده‌اند.

- پتروامید آسیا سازنده مخزن نیست، بلکه سرمایه‌گذاری است مدعی که حرفه و کسب‌وکار مخزن‌داری و ساخت مخزن را می‌داند و می‌تواند مدیریت کلان داشته باشد

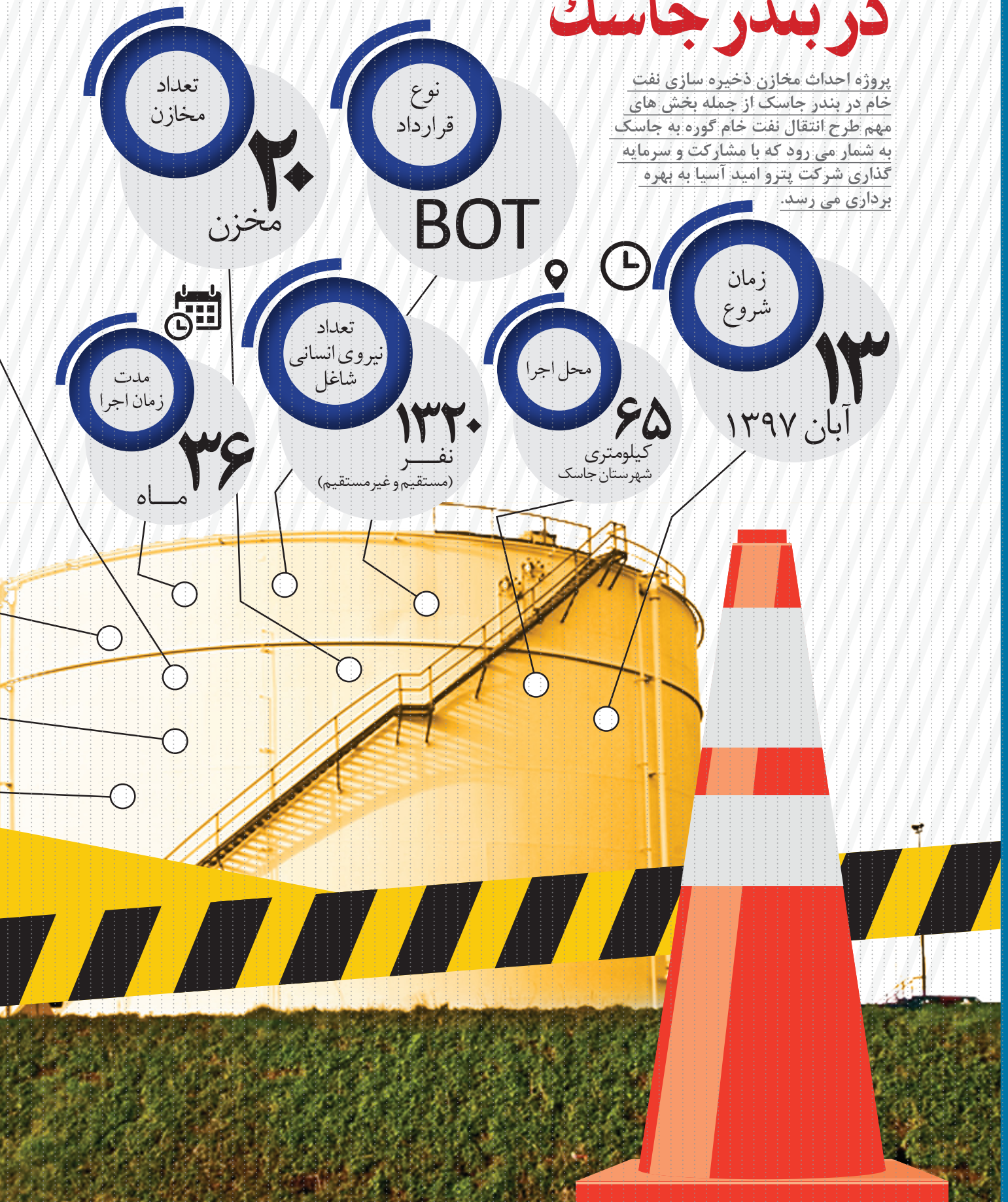

مراحل ساخت مخزن ذخیره سازی ۵۰۰ هزار بشکه‌ای نفت، در جاسک

پروژه احداث مخازن ذخیره سازی نفت خام در بندر جاسک

پروژه احداث مخازن ذخیره سازی نفت خام در بندر جاسک از جمله بخش های مهم طرح انتقال نفت خام گوره به جاسک به شمار می رود که با مشارکت و سرمایه گذاری شرکت پترو امید آسیا به بهره برداری می رسد.

کارفرما:

شرکت مهندسی و توسعه نفت (متن)

سرمایه گذار و مجری:

پتروامید آسیا و سرمایه گذاری امید

مشاوران پروژه:

تدبیر ساحل پارس، تدبیر و فن آسیا، مهندسان مشاور ستیران، مهندسان مشاور زمیران و مهندسان مشاور چگالش

بازرسی شخص ثالث:

بایش گستران پیشرو

پیمانکاران:

عمران سازه کاشیگری، مدیریت انرژی امید

تابان هور، کیسون-راژان پتروفرآیند

تعداد نفر:

روز بدون حادثه: ۵۴۱۶۳۳ نفر-روز

Bandar-e-Jask

سفر نفت از گوره به جاسک با قدرت الکتروپمپ‌های ایرانی

پروژه راهبردی خط لوله هزار کیلومتری انتقال نفت خام گوره-جاسک به عنوان یکی از پروژه‌های عظیم زیرساختی که زمینه بالفعل کردن یکی از ظرفیت‌های ژئوپلیتیکی کشور را به همراه دارد، با ظرفیت نهایی انتقال یک میلیون بشکه نفت در روز با تکیه بر توان داخلی، مراحل ساخت خود را طی می‌کند. انتقال نفت خام از گوره به جاسک زمینه تمرکززدایی و متنوع‌سازی پایانه‌های صادراتی و کاهش ریسک از تنگه هرمز را فراهم می‌کند و در کنار آن، سبب ایجاد اشتغال در منطقه مکران و توسعه پایدار خواهد شد. اجرای این پروژه با کارفرمایی شرکت ملی نفت ایران و اجرای شرکت مهندسی و توسعه نفت (متن) صورت گرفته و از طرفی شرکت خطوط لوله و مخابرات نفت نیز از سوی بیژن زنگنه، وزیر نفت، به عنوان بهره‌بردار این پروژه معرفی شده است؛ طرحی ملی و راهبردی که با حمایت دولت و راهبری شرکت ملی نفت ایران و با هدف ایجاد ظرفیت انتقال یک میلیون بشکه نفت خام در روز، ذخیره‌سازی و صادرات آن از طریق پایانه جدید جاسک، تضمین استمرار صادرات نفت خام، تمرکززدایی از پایانه‌های صادراتی و متنوع‌سازی آن و توسعه پایدار و اشتغال‌زایی در سواحل مکران، اجرا می‌شود. این خط لوله برای نخستین بار در کشور به دست متخصصان داخلی اجرا شده است و شرکت‌های ایرانی وظیفه تأمین تختال، ورق و لوله‌سازی و تولید الکتروپمپ‌های پر قدرت آن را بر عهده دارند. پمپ‌های ایرانی در این بخش در شرکت پمپ‌های صنعتی ایران ساخته شده و پیمانکار ساخت تلمبه‌خانه شماره ۲ نیز شرکت آسفالت طوس است.

راه‌اندازی مرکز انتقال شماره ۲ نفت خام گوره-جاسک

اما روند اجرای طرح به گونه‌ای مدیریت شده بود که همه بخش‌ها هماهنگ و در راستای هم پیش بروند و اگر یکی از آن‌ها از برنامه عقب بود، بلافاصله خود را به سایر بخش‌ها برساند تا بتوانند فاز نخست طرح را طبق وعده‌ای که دولت به مردم داده بود عملی کنند. تورج دهقانی، مدیرعامل شرکت مهندسی و توسعه نفت، درباره همکاری شرکت خطوط لوله و مخابرات در اجرای این پروژه، به تجربه بالای این شرکت در راه‌اندازی و انتقال نفت در سراسر کشور اشاره کرده و گفته بود که این همکاری دوسویه سبب نتیجه‌بخشی و سرعت و دقت اجرا و راه‌اندازی این تلمبه‌خانه‌ها شد. در نتیجه این همکاری در ماه‌های ابتدایی امسال، قاسم عرب‌یارمحمدی، مدیرعامل شرکت خطوط لوله و مخابرات نفت، گفت که اکنون در تلمبه‌خانه شماره ۲، چهار دستگاه الکتروپمپ به‌طور کامل آماده فعالیت هستند که الکتروپمپ اول در مدار است و با راه‌اندازی دیگر الکتروپمپ‌ها این مرکز با ۳+۱ الکتروپمپ فعالیت می‌کند، به نحوی که سه الکتروپمپ در سرویس و یک الکتروپمپ در استراحت خواهد بود.

انتقال نفت از گوره به سمت تلمبه‌خانه شماره ۳ با تکیه بر توان الکتروپمپ‌های ایرانی انجام شد. برای پر شدن خطوط لوله و دریافت نفت در تلمبه‌خانه شماره ۳، هر الکتروپمپ روزانه ۱۲۵ تا ۱۳۰ هزار بشکه نفت پمپاژ می‌کند. نخستین الکتروپمپ (تا لحظه تنظیم این گزارش) در تلمبه‌خانه شماره ۲ کار خود را شروع کرده است. مدیرعامل شرکت خطوط لوله و مخابرات ایران در این ارتباط گفته است: «در فاز نخست، دو تا سه الکتروپمپ، در مجموع روزانه حدود ۳۰۰ هزار بشکه نفت را تا پر شدن کامل خطوط لوله انتقال نفت گوره-جاسک و رسیدن به تلمبه‌خانه دوم پمپاژ می‌کنند و در مراحل بعدی، پس از راه‌اندازی الکتروپمپ‌های سایر تلمبه‌خانه‌ها، دیگر الکتروپمپ‌ها هم عملیاتی می‌شوند.»

افزایش سرعت کار و دقت در اجرای پروژه

شرکت مهندسی و توسعه نفت، شرکت خطوط لوله

نصب هشت الکتروپمپ ایرانی

عملیات شرکت خطوط لوله و مخابرات ایران گفته است که اشکالات محدودی هم که وجود داشت، رفع شد و با رسیدن نفت به مرکز انتقال نفت شماره ۳ شاهد تداوم بهره‌برداری در ادامه خواهیم بود. احمدی‌پور، نیروی انسانی شرکت خطوط لوله و مخابرات مستقر در این پروژه را پنجاه نفر اعلام کرده و گفته بود که این تعداد شامل کارکنان عملیاتی از مناطق عملیاتی مختلف هستند که از مرکز تا انتهای خط، گستره به گستره کار را انجام می‌دهند. الکتروپمپ‌ها ظرفیت انتقال روزانه ۱۰۰ هزار بشکه و هر ساعت ۷۰۰ هزار لیتر را دارا هستند و تا انتهای پروژه تعداد الکتروپمپ‌ها به ۸ مورد خواهد رسید که همه این‌ها، ایرانی خواهند بود. معاون عملیات شرکت خطوط لوله و مخابرات ایران درباره نقش این شرکت به‌عنوان یک مکمل در کنار شرکت مهندسی و توسعه نفت (متن) گفته است: «با توجه به اینکه برخی تجهیزاتی که در طول مسیر نصب شده است، از جمله شیرهای بین‌راهی و... مختص صنعت انتقال بوده و همکاران شرکت متن آشنایی و تجربه کافی در این زمینه نداشتند، همکاران ما تغییرات لازم را در این تجهیزات اعمال کردند.»

از زمانی که موضوع راه‌اندازی خط لوله گوره-جاسک از طرف وزیر نفت به شرکت خطوط لوله و مخابرات نفت واگذار شد، یک تیم متشکل از نیروهای عملیاتی و فنی در این منطقه مستقر شده و برای رفع اشکالاتی که وجود داشت، اقدام کردند؛ برای نخستین بار در ۲۹ خرداد سال جاری تزریق نفت خام از مرکز انتقال نفت شماره ۱ آغاز شد. اگرچه به نظر می‌آید کار آسانی انجام شده، اما علی‌احمدی‌پور، معاون عملیات شرکت خطوط لوله و مخابرات نفت ایران می‌گوید که مسئولیت خطیری برعهده نیروهای شرکت خطوط لوله و مخابرات ایران برای راه‌اندازی این خط گذاشته شده بود. باید همه تلاشمان را به کار می‌بردیم تا خط را بدون هرگونه اشکال و به‌صورت ایمن راه‌اندازی کنیم. همین مسئله باعث شد تا تلمبه‌ها یک‌به‌یک و به‌صورت ایمن به سرویس وارد شوند. نکته حائز اهمیت در اجرای پروژه فوق این است که تمامی الکتروپمپ‌ها در مراکز انتقال نفت این پروژه ایرانی هستند و با کیفیت خوب کار می‌کنند. البته معاون

تزریق و ارسال ۷ میلیون لیتر آب

در انتهای اردیبهشت ۱۴۰۰، برای اولین بار ۱۷ میلیون لیتر آب از طریق این خط تزریق و ارسال شد و پس از آن نیز برای ارسال نفت خام دریافتی از شرکت پتروامید آسیا (شرکت پیمانکار پروژه) به‌صورت آزمایشی اقدام شد؛ اقداماتی نظیر ردیابی، چک و کنترل بالانس لاین و لوله‌هایی که در مسیر خط هستند و مشخص کردن لوله‌های هواگیری در مسیر خط و... از جمله اقدامات انجام‌شده در این منطقه قبل از جریان انتقال نفت خام بوده‌اند. حمیدرضا کیهان‌پور، مدیر منطقه خلیج فارس شرکت خطوط لوله و مخابرات نفت ایران می‌گوید: «تمامی تأسیسات مراکز انتقال نفت این پروژه از تجهیزات تولید داخلی شکل خواهد گرفت. شرکت پمپ‌های صنعتی ایران (IIP) سازنده الکتروپمپ‌های خط لوله گوره به جاسک است و تأسیسات انتقال نفت خام این پروژه نیز نام نخستین‌ها را در حوزه ساخت داخل در کشور به خود

برنامه‌ریزی برای رسیدن به ظرفیت انتقال ۵۰۰ هزار بشکه است که به تدریج مراکز بعدی انتقال نفت نیز هم‌زمان با پیشرفت پروژه در فازهای بعدی به بهره‌برداری خواهند رسید

خواهد گرفت. «کیهان‌پور با اشاره به اینکه قبل از بهره‌برداری از مرکز انتقال نفت شماره ۲ باید از آماده‌به‌کار بودن تجهیزات اطمینان حاصل می‌کردیم، گفته بود: «به این منظور، با حساسیت و دقت بسیار بالا، برای چک و کنترل مسیرهای دریافت پمپ‌ها و الکتروموتورها توسط تیم‌های بازرسی شرکت خطوط لوله و مخابرات نفت اقدام شد و پس از تأیید نهایی، با حضور شرکت‌های سازنده داخلی، نخستین تلمبه‌خانه به بهره‌برداری رسید.» به گفته او قرار است در فاز نخست این طرح، روزانه ۳۰۰ هزار بشکه نفت خام منتقل شود و هر کدام از این پمپ‌ها روزانه ۱۲۵ هزار بشکه نفت خام را منتقل می‌کنند که این عملیات از طریق مرکز انتقال نفت خام شماره ۲ اجرایی شده و نفت خام را به تأسیسات انتهایی خط خواهد رساند. پایش مسیر خط بین مرکز انتقال نفت شماره ۲ و ۳ و بقیه مراکز براساس استانداردها و بررسی تنش‌های فشار خط، از دیگر اقدامات حال حاضر شرکت خطوط لوله و مخابرات نفت خام در این پروژه است. اما قدم بعدی، برنامه‌ریزی برای رسیدن به ظرفیت انتقال ۵۰۰ هزار بشکه است که به تدریج مراکز بعدی انتقال نفت نیز هم‌زمان با پیشرفت پروژه در فازهای بعدی به بهره‌برداری خواهند رسید. مدیر منطقه خلیج فارس شرکت خطوط لوله و مخابرات نفت ایران، همچنین با اشاره به اینکه یک خط ۳۰ اینچ در کیلومتر ۷۴۰ از خط لوله گوره-جاسک منشعب می‌شود، گفته است: «سه‌راهی این خط انشعابی که توسط شرکت ملی مهندسی و ساختمان نفت ایران اجرایی خواهد شد، هم‌اکنون در محل نصب شده است.» کیهان‌پور با تأکید بر اینکه راه‌اندازی و بهره‌برداری با رعایت استانداردها و طبق برنامه در این منطقه در حال انجام است، گفته است: «در این پروژه و در انتهای خط، هم‌اکنون سه مجموعه از وزارت نفت فعالیت می‌کنند که کار شرکت خطوط لوله و مخابرات نفت ایران، به‌عنوان بهره‌بردار این پروژه، تنظیم فشار مواد و تحویل آن به مجموعه شرکت نفت و گاز پارس و در نهایت شرکت پایانه‌های نفتی ایران است.» وی با اشاره به اینکه تأسیسات انتهایی این خط واقع در جاسک در شمال دریای عمان و سواحل مکران، تأسیسات عظیمی خواهد بود، گفته است: «این تأسیسات توانایی ذخیره‌سازی ۲۰ میلیون بشکه مواد نفتی را دارا خواهد بود و این قابلیت وجود دارد که این ظرفیت باز هم افزایش یابد.»

رونق اقتصادی و صنعتی هرمزگان در سایه طرح ملی گوره-جاسک

خلیل قاسمی، رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت هرمزگان

طرح ملی گوره-جاسک را می توان یکی از ابر پروژه های منطقه ای دانست که صادرات نفت خام ایران را که پیش از این فقط متکی به خلیج فارس بود، از دریای عمان نیز امکان پذیر می کند.

آرزویی که سال ها بود دولتمردان ایرانی داشتند، اما از زمانی که اجرای عملی این طرح در دولت حسن روحانی کلید خورد، جامه عمل به خود پوشید. با توجه به گستردگی اجرای این پروژه ملی، علاوه بر وزارت نفت که مسئولیت احداث خط لوله و پایانه نفتی و آنچه را به صادرات نفت مربوط است بر عهده دارد، وزارت صمت نیز مسئولیت احداث صنایع جانبی و پایین دست را در کنار اجرای این پروژه بر عهده دارد. استان هرمزگان به دلیل دوری از مرکز، یکی از استان های محروم ایران است که اثر اجرای پروژه ملی گوره-جاسک علاوه بر آنکه در کسب و کار مردم کاملاً مشهود است، سرمایه های بسیاری را به این منطقه روانه کرده و این امر سبب رونق اقتصادی و صنعتی در منطقه هرمزگان شده است.

رفع بفش بزرگی از مشکل اشتغال جوانان

در طول مدت کوتاهی که از اجرای این پروژه گذشته است، به لحاظ تنوع کار، بخش قابل توجهی از نیروی کار، از کارگر ساده گرفته تا نیروهای فنی و حرفه ای مانند جوشکاران و مهندسان برنامه نویسی و... به فراخور اجرای پروژه به کار گرفته شده اند. از سوی دیگر، شاهد فعال شدن بسیاری از واحدهای تولیدی مرتبط با اجرای این پروژه هستیم، به نحوی که بدون اغراق می توان گفت اجرای این طرح نه تنها سبب اشتغال زایی در منطقه هرمزگان شده است، بلکه نیروی کار از سایر شهرهای ایران را به این منطقه گسیل کرده است. اغراق نیست اگر بگوییم بخش بزرگی از مشکل اشتغال جوانان این استان به مدد اجرای این طرح بزرگ ملی رفع شده است. همچنین، باید یادآوری کنیم که با اجرای همه پروژه های تعریف شده در این منطقه، نیروهای بومی دیگر پاسخ گوی نیاز تقاضای کار نخواهند بود؛ از این رو استفاده از نیروهای کار سایر شهرها در هرمزگان اجتناب ناپذیر است. البته در حال حاضر نیز در برخی از بخش ها، علاوه بر نیروهای بومی، از نیروی کار شهرهای مجاور نیز بهره گرفته ایم.

امدادات شهرک شش هزارهکتاری صنعتی جاسک

سازمان صنعت، معدن و تجارت هرمزگان به موازات اجرای طرح ملی گوره-جاسک که حدود ۵۰ درصد آن در گستره استان هرمزگان قرار دارد، احداث شهرک صنعتی جاسک به مساحت شش هزار هکتار را در دستور کار قرار داد. با توجه به اهمیت این مسئله در مدت کمتر از دو سال، فاز نخست این شهرک به

مساحت دو هزار هکتار وارد مدار شده است. اکنون نیز عملیات اجرای یک واحد پتروپالایشی با ظرفیت تولید ۳۰۰ هزار بشکه نفت در روز شروع شده و هم اکنون بیش از ۳۰ درصد پیشرفت فیزیکی دارد. هم زمان با این پروژه، در نظر داریم تا واحد آب شیرین کن را در نوار ساحلی مکران احداث کنیم و اکنون در حال انجام مطالعات خاک در نوار ساحلی پروژه هستیم.

مدور مجوز سرمایه گذاری در کوتاه ترین زمان

به منظور رونق سرمایه گذاری و جذب سرمایه های داخلی و خارجی، سازمان صنعت، معدن و تجارت استان هرمزگان نیز به منظور فعال کردن صنایع در این شهرک به همه سرمایه گذاران اعلام کرده است که مجوز سرمایه گذاری داخلی و خارجی را در شهرک، در سریع ترین زمان ممکن صادر می کند. البته باید یادآور شوم که با توجه به ظرفیت های بالای ایجاد صنایع پایین دستی در کنار احداث این پایانه صادراتی، سرمایه های کوچک پاسخ گوی احداث واحدهای پالایشی و فرآورده های نفتی نیست؛ بنابراین، بهترین روش، استفاده از سرمایه هلدینگ ها در این مسیر است. البته همچنان از سرمایه های خارجی برای احداث این واحدها استقبال می کنیم و انتظار داریم با رفع تحریم ها، شاهد حضور سرمایه گذاران خارجی در این منطقه باشیم. در همین مدت کوتاهی که از اجرای پروژه می گذرد، به وضوح می توان رونق و تحول را در بخش های شمال و غرب و شرق جاسک مشاهده کرد؛ با اینکه در دو سال گذشته با تحریم ها و شیوع کووید ۱۹ مواجه بودیم، اما با رعایت پروتکل های بهداشتی، عملاً شاهد رشد ۳۰ درصدی در بخش تولید در استان هرمزگان بودیم که می توان به آن افتخار کرد.

